

112 – auttamisketjun ensilenkki

TEEMA: Väkivalta

- Ennaltaehkäisyä haavojen korjaamisen sijaan
- Väkivalta ei katso ikää
- Seksuaalirikoksen jälkeen

ASIANAJAJIA

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito.

Asianajajan toimintaa valvovat asianajajaliitto ja oikeuskansleri.

Asianajajat antavat myös julkista oikeusapua kaikissa oikeudenkäyntiasioissa.

Asianajotoimisto Haavikko & Salo Ky

Rovakatu 36-38
96200 Rovaniemi
puh. 016-725 5000

Asianajotoimisto Laaksonen Perho Salonen Heinonen Oy

Aurakatu 8, 20100 Turku
puh. 02-2790 000

Asianajotoimisto Kari Eriksson Oy

Ratakatu 8 B 13
90100 Oulu
puh. 08-515 011 • 0400-685 036

Asianajotoimisto Hölttä & Co Oy

Tuureporinkatu 6, 20100 Turku
puh. 02-284 3400
www.holtta.fi

Asianajotoimisto Puukko & Tuppurainen Oy

Porrassalmenkatu 19 B
50100 Mikkeli
puh. 015-7600 990

Asianajotoimisto Vesa Tähtinen

Aleksanterinkatu 17 A
15110 Lahti
puh. 03-733 1322

Asianajotoimisto Leila Anttonen

Pormestarinkatu 6 B
53100 Lappeenranta
Puh. (05) 415 2607 Fax (05) 415 2608

Asianajotoimisto Hakanen Oy

Humalistonkatu 2, 20100 Turku
puh. 02-2325 003
kaikki lakiasianne – myös rikosasiat

Asianajotoimisto Leila Anttonen

Pormestarinkatu 6 B
53100 Lappeenranta
puh. 05 415 2607 • fax. 05-415 2608

Asianajotoimisto Markku Tiainen Oy

Kippavuorentie 7, PL 40, 42701 Keuruu
puh. 014-722 018 • fax 014-770 679
markku.tiainen@mt.inet.fi
sivutoimistot: Jyväskylä, Ähtäri

Asianajotoimisto Heini Kotamäki

Siltakuja 2, 02770 Espoo
Vernissakatu 6, 01300 Vantaa
puh. (09) 838 7220 - puh. 040-5020 332
toimisto@kotamaki.fi - www.kotamaki.fi

Asianajotoimisto Hannele Rouhiainen

Savilahdenkatu 5-7 B
50100 Mikkeli
puh. 015-214 155 • 0500 467 155
hannele.rouhiainen@asianajot.net

Lakiasiaintoimisto Marko Virta

Kuninkaankatu 24 A, 4.krs.
33210 TAMPERE
Puh: (03) 410 23003, 040 576 2300
Fax (03) 2130 324
www.virtalaki.com

Asianajotoimisto Kortelainen & Laurikainen Oy

Vanha Porvoontie 229, 01380 Vantaa
puh. 09-876 3880 • fax 09-876 3883
www.aaoy.fi
toimisto@aaoy.fi

Asianajotoimisto Lukkarila Oy

Hallituskatu 26, 96100 Rovaniemi
puh. 016-346 203 • fax. 016-314 932
toimisto@asianajo-lukkarila.fi • www.asianajo-lukkarila.fi
Hannu Lukkarila, asianajaja, 0400-395 966
Johannes Ahola, asianajaja, 0400-409 608

RIKUn TOIMITUS

PÄÄTOIMITAJA Petra Kjällman
petra.kjallman@riku.fi
TOIMITUSSEKRETEERI Sirpa Marttila
riku-lehti@riku.fi
AVUSTAJAT TÄSSÄ NUMEROSSA
Kai Kiviranta, Camilla Lehtinen, Kenneth Lehtinen,
Anna Nuorteva, Maija Seppä, Elina Välimäki

Toimituskunta

Veli Hukkanen, ylikomisario
Jaana Koivukangas,
Rikosuhripäivystyksen Uudenmaan aluejohtaja
Camilla Lehtinen, toimittaja

Kansikuva

Kenneth Lehtinen

Julkaisija

Rikosuhripäivystys
Läntinen Brahenkatu 2, 4 krs, 00510 Helsinki
Puh. 040 510 6210
Faksi (09) 272 2012
www.riku.fi

Kustantaja, ilmoitushankinta,
osoitteenmuutokset ja tilaukset

Pohjolan Poliisikirja Oy
Kirkonkyläntie 7A, 00700 Helsinki
Puh. (09) 3505 180
Faksi (09) 3454 689
pohjolan@poliisikirja.fi
Vuosikerta 4 numeroa 26 €

Kirjapaino

Weinco Grafiska
Painos 8 000 kpl
ISSN 1455-1381

RIKU 2/2009

Ennaltaehkäisyä haavojen korjaamisen sijaan	4
Suomalainen henkirikos ja naisuhrit	6
Väkivalta ei katso ikää	8
112 – Hätäkeskuksessa vastataan rikosten uhrien puheluihin	10
Seksuaalirikoksen jälkeen	13
Todistelu ja siihen liittyvät ongelmat raiskausrikoksissa	16
Venäjänkielisten vaikea saada apua syrjintätilanteissa	18
Diskrimineraade ryskatalande har svårt att få hjälp	19
Tervetuloa Kouvolaan!	20
Ulkomaalaistaustainen kohtaa monta ongelmaa jouduttuaan rikoksen kohteeksi Suomessa	21
KIRJA-ARVIO	
Herbjørg Wassmo: Lasi maitoa, kiitos	22
KIRJA-ARVIO Vaiettu naiseus	23
Juristi vastaa	24
Korkeimman oikeuden hämmentävä ennakkopäätös	25
Poliisitarkastaja Mikko Lampikoskelle asessorin arvonimi	26
Poliisin ja RIKUn yhteistyötä vahvistettiin	27
Väkivalta aiheena alkuvuoden tapahtumissa	28
Liikennerikosten uhrien asema esillä Kuopiossa	29
Yhteystiedot	30

MITÄ ITSE VOIN TEHDÄ?

Onko omatoiminen turvautuminen vääränlaista rikosten torjuntaa vai järkevä ja halpa tapa siihen? Jos poliisi esittää seksuaali- ja muiden väkivaltarikosten ehkäisemiseksi, että naisten pitää katsoa mitä päälleen pukevat, missä ja milloin kulkevat ja missä tilassa, niin se koetaan naisten syyllistämiseksi. Voiko RIKU ilman syyllistämisen leimaa ohjata naisia toimintaan, jolla he voivat turvata itseään? Mikä on syyllistämistä ja mikä on opastamista?

Kun puhutaan raiskauksista ja muistakin väkivaltarikoksista, ei kovinkaan helposti esitetä toimia, joilla nainen voisi itse turvata itseään. Puhutaan, ettei naista saa syyllistää, että naisen täytyy voida pukeutua näyttävästi ilman, että tarvitsee olla huolissaan turvallisuudestaan. Mutta mikä on todellisuus, jossa elämme ja mikä siinä on tärkeintä? Onko tärkeintä se, että nainen välttyy joutumasta rikoksen uhriksi vai se, että hän voi pukeutua näyttävästi, kulkea yksin pimeässä tai lähteä tuntemattoman seuraan matalalla kynnyksellä hilpeässä mielentilassa omaa turvallisuuttaan sen enempää miettimättä?

Oikeuksiimme liittyy aina myös vastuuta ja velvollisuuksia. Minulla on oikeus olla vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa, mutta minulla on myös oma vastuuni viestistä, jonka annan. Nämä oikeudet ja vastuut kulkevat vuorovaikutuksessa aina molempiin suuntiin.

Vanhempina, isovanhempina, opettajina, nuorisotyöntekijöinä ja ylipäätään nuoria kohtaavina aikuisina meidän velvollisuutemme on neuvoa nuoria olemaan vuorovaikutuksessa, tuntemaan sekä oikeutensa että vastuunsa. Ohjauksen ja neuvonnan pitää olla riittävän konkreettista. Pitää opettaa nuoria ymmärtämään, mitä hän erilaisella käyttäytymisellä ja pukeutumisella viestittää ja mitä se mahdollisesti aikuisten maailmassa merkitsee. Nuorille pitää antaa sääntöjä: älä kulje pimeällä yksin, älä jätä kaveria, älä juo toisen pullost. Aivan uusi haaste on internet. Nuorten netin käyttöä pitää valvoa ja rajoittaa siitakin huolimatta, että me ajattelemme oikeudeksemme olla turvallisesti internetissä.

Tärkeä tavoite rikosten ennalta estämisessä on se, että kansalaiset entistä paremmin osaisivat ja ymmärtäisivät itse turvata itseään. Jokaisen oikeus on turvata itseään ja on siinä hippunen vastuutakin.

Turvallista kesää toivotellen
Petra Kjällman

PS. Osoitteesta www.riku.fi löydät keinoja esimerkiksi omaisuutesi turvaamiseen ja tietojen väkivaltarikoksen uhrin oikeuksista.

– Väkivallan ennaltaehkäisy kannattaa, mutta ennaltaehkäisevä työ vaatii kärsivällisyyttä, rahaa ja viitseliäisyyttä, korostaa rikosentorjuntaneuvoston väkivaltajaoston puheenjohtajana toimiva Marita Ruohonen Suomen Mielenterveysseurasta.

Ennaltaehkäisyä haavojen korjaamisen sijaan

Väkivaltaohjelman väliraportissa täsmennetään väkivallan vastaisia toimia

Väkivallan vähentäminen ei tapahdu hetkessä, vaan mahdolliset tulokset näkyvät vasta vuosien kuluttua. Maaliskuun lopulla julkaistussa kansallisen väkivallan vähentämishojelman toteutumista arvioivassa raportissa asiantuntijat määrittelevät, mitkä ohjelman tavoitteista kaipaavat täsmennystä ja mitä asioita pitää korostaa. Toteutumista arvioivan raportin on laatinut rikosentorjuntaneuvoston väkivaltajaosto.

Ohjelman ensimmäisen kaksivuotiskauden aikana väkivallan määrä ei ole tilastollisesti laskenut.

Suomen Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja **Marita Ruohonen** painottaa, että väkivallan vähentäminen on pitkäaikainen projekti. Rikosentorjuntaneuvoston väkivaltajaoston puheenjohtajana toimiva Ruohonen korostaa asioiden hidasta muutosta ja ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä väkivallan vähentämisessä.

– Koko palvelujärjestelmä painottuu ikävä kyllä korjaavaan päähän. Ennaltaehkäisy kannattaa, mutta ennaltaehkäisevän työn toteuttaminen vaatii kärsivällisyyttä, rahaa ja viitseliäisyyttä.

Erityisteenaksi nuoret

Seuraavalla kaudella väkivallan vähentämishojelman painopiste on nuorissa.

– Nuoret ovat väliinputoajaryhmä. Esimerkiksi perheväkivallan ehkäisy- ja hoitotyössä aikuiset ja lapset on huomioitu, mutta nuorille on vähän palveluja tarjolla, Ruohonen kertoo.

Jokelan ja Kauhajoen ampumistapausten jälkeen nuorten tilannetta luvattiin parantaa, mutta ammattihenkilökunnan, kuten terveydenhoitajien ja koulupsykologien lukumäärää ei ole lisätty.

Raportissa annetaan suosituksia nuorten kanssa työskentelevän ammattihenkilökunnan lisäämiseksi. Nuorille tulisi tarjota enemmän palveluja, kuten tiedotusta väkivallasta internetin kautta. Kouluille on annettu niin sanottuja tarkistuslistoja, joiden käyttöönottoa rikosentorjuntaneuvosto edistää.

– Erityisryhmänä ovat kotona väkivaltaa kokeneet ja nähneet nuoret. Varhaisella puuttumisella voidaan ehkäistä paljon ongelmia.

Väkivaltaa kokeneet nuoret on tarkoitettu mukaan laatimaan väkivallan vähentämiseen liittyviä toimia.

Turvakoti- ja rikosuhritoiminnasta valtakunnallista

Raportissa nostetaan esiin useita muutoskohtia. Näistä tärkeitä ovat turvakotien ja rikosuhritoiminnan valtakunnallistaminen

sekä maksuton puhelinpäivystys.

Alkoholinkäyttöön liittyvää väkivaltaikäytymistä pyritään vähentämään verotuksellisin keinoin. Päihdeongelmaisten vankien hoito-ohjelmia kehitetään ja henkilökunnan määrää lisätään sellaiselle tasolle, että ohjelmat voidaan toteuttaa.

Väkivaltaisten päihdeongelmaisten hoitoonohjausta edistetään, eli huolehditaan siitä, että hoitopaikkoja on tarpeeksi ja että hoitoon pääse nopeasti. Hoidon laatuun kiinnitetään huomiota.

Myös perhe- ja lähisuhdeväkivalta on raportissa huomioitu merkittävänä ongelmana. Ruohonen painottaa riskien arvioinnin tärkeyttä.

– Kun väkivaltaa kokenut, yleensä nainen, tulee turvakotiin, hänen tilanteensa pitäisi käydä läpi yksityiskohtaisesti. Väkivaltaa kohdannut voi tulla pahoinpidellyksi uudestaan, ellei tilanteeseen tartuta ajoissa.

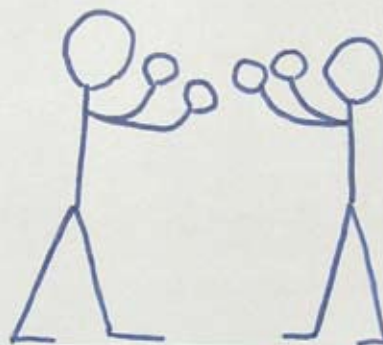
Turvallisuussuunnittelulla viihtyvyyttä

Raportissa annetaan asuinalueen rakentamiseen liittyviä suosituksia.

– Paikallisella turvallisuussuunnittelulla, kuten asuinalueiden viihtyvyydellä ja alueen yleisellä ilmapiiirillä on vaikutusta rikollisuuden vähenemiseen. Alueelle luodaan identiteetti. Nykyisin turvallisuus-

KANSALLINEN VÄKIVALLAN VÄHENTÄMISOHJELMA

Valtioneuvoston hyväksymä periaatepäättös kansallisesta väkivallan vähentämisohjelmasta hyväksyttiin joulukuussa 2006. Ohjelmaan on listattu toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään vakavan väkivallan seurauksia Suomessa. Ohjelman tavoitteena on puolittaa väkivaltaiset kuolemat nykyisestään ja vähentää sairaalahoitoa vaativan väkivallan määrää.

suunnittelu ei ole kovin muodikasta, vaan rahaa laitetaan mieluummin näyttävään arkkitehtuuriin, Ruohonen toteaa.

Alueen turvallisuudella voidaan vaikuttaa myös työpaikkaturvallisuuteen, joka sekin mainitaan raportin parannuskohdaksi.

Kunnat avainasemassa toteutuksessa

Paperilla suunnitelmat näyttävät hyvältä. Entä käytännön toteutus?

– Valtiolla ei ole kunnollisia ohjauskeinoja. Ministeriön työryhmät antavat suosituksia ja sen jälkeen kunnat ovat avainasemassa toteutuksessa.

Huolestuttava tekijä juuri nyt on talouden taantuminen ja tuleva lama. Pahimassa tapauksessa ennaltaehkäisevä työ jää hoitamatta ja seuraukset näkyvät kasvavina lukuina väkivaltatilastoissa. Myös lisääntynyt eriarvoisuus huolestuttaa.

Ruohosen mukaan projektin tärkeänä päämääränä on saada ministeriöt tekemään yhteistyötä ja ottamaan väkivallan vähentäminen keskeiseksi tavoitteeksi.

Lähde:

Väkivallan vähentäminen Suomessa. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2009:3.

Paperilla suunnitelmat väkivallan ehkäisemiseksi näyttävät hyvältä. Huolestuttava tekijä juuri nyt on talouden taantuminen. Pahimassa tapauksessa ennaltaehkäisevä työ jää hoitamatta.

Henkirikosten vähentämiseen on keinoja

Rikksentorjuntaneuvosto suosittelee esimerkiksi lähestymiskiellon elektronisen valvonnan kehittämistä. Suosituksen taustalla ovat huomiot siitä, että lähestymiskiellon valvonta jää liian usein sen varaan, että uhattu itse ilmoittaa kiellon rikkomisesta. Niimenomaan lähestymiskiellossa olevan ja kiellon hakeneen keskinäiset tapaamiset ovat henkirikosten riskitilanteita. Henkirikosta on usein edeltänyt tappouhkaus, johon ei ole reagoitu.

Raportin huomioiden mukaan henkirikoksen uhri olisi usein voitu pelastaa, jos hän olisi saanut riittävän nopean ja osaavan ensiavun. Yleensä avun viivästyminen johtuu siitä, että apu tapahtumapaikalle hälytetään liian myöhään.

Rikksentorjuntaneuvoston raportissa mainitaan, että henkirikosten estämiseen on olemassa konkreettisia keinoja. Vuositasolla voitaisiin estää arviolta kymmenkunta henkirikosta. Monta henkirikosta estettäisiin, jos riskiryhmään kuuluvan aseenkantolupaa rajoitettaisiin tai lupa peruutettaisiin kokonaan. Aseenkantolupa tulisi peruuttaa erityisesti silloin, kun luvanhaltija on alkoholin ongelmakäyttäjää tai väkivaltaiseksi tiedetty henkilö.

Elina Välimäki

Suomalainen henkirikos ja naisuhrit

Suomalaisen henkirikostietokannan luvut ovat synkkää luettavaa. Henkirikoksia maassamme tehdään paljon ja uhriluvut ovat suuria. Viime vuosikymmenten aikana naisuhrien vuotuinen määrä on vaihdellut 30 ja 60 välillä. Naisten väkivaltaiseen kuolemaan johtavat useassa tapauksessa kaksi asiaa: väkivaltainen parisuhde ja raju päihteidenkäyttö.

Henkirikosten määrän ja piirteiden kehitystä seuraava henkirikollisuuden seurantajärjestelmä käynnistettiin kesäkuun alussa vuonna 2002. Henkirikostietokantaa ylläpitävät Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Poliisiammattikorkeakoulu ja sisäasiainministeriön poliisiosasto. Maaliskuussa 2009 julkaistu katsaus Naiset henkirikosten uhreina 2002–2007 perustuu henkirikollisuuden seurantajärjestelmän tietoihin.

Korkeita lukuja eurooppalaisittain

Viiden kokonaisen vuoden aikana, vuosina 2003–2007, Suomessa surmattiin henkirikollisuuden seurantajärjestelmän mukaan 181 naista. Ajanjaksoon sisältyy myös Jorkin koulukeskuksessa vuonna 2007 tehty joukkomurha, jossa kuoli kolme naista. Melkein kahden sadan naisen väkivaltainen kuolema muutaman vuoden sisällä on paljon. Luku on korkea myös muun Euroopan henkirikosmääriin verrattuna.

Naisten kuolleisuus henkirikoksiin on kuitenkin olennaisesti miesten kuolleisuutta alhaisempaa. Seurantajaksolla naispuolisia henkirikoksen uhreja oli alueellisesti eniten Kainuussa. Sosiaalisesti huono-osaiset, työelämästä syrjäytyneet naiset ovat henkirikosten riskiryhmää.

Piilorikollisuuden, eli poliisin tietoon tulemattomien rikosten, määrästä henkirikosten kohdalla ei ole tarkkaa tietoa. Aiheesta tehdyssä tutkimuksessa on arvioitu, että vuosittain henkirikoksista jää tulematta ilmi 1–3 %. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen katsauksesta voi löytää yhden positiivisen tiedon: 2000-luvulla naisten kuolleisuus henkirikoksiin on ollut laskussa.

Tilastoluvut ovat kylmiä faktoja. 181 henkirikosta tarkoittaa yhtä suurta määrää erilaisia tarinoita sekä monenlaisia syy- ja seuraussuhteita. Jokaista kuolemaa on edeltänyt erilainen elämä. Henkirikoksista voidaan kuitenkin etsiä ja löytää muutamia toistuvia tekijöitä.

Alkoholin kuolettava vaikutus

Naisiin kohdistuvat henkirikokset ovat useimmiten yhteydessä alkoholin käyttöön ja niihin tilanteisiin, joissa päroolissa on päihtyminen. Yli puolet naisista on uhriksi joutuessaan päihtyneitä. Usein tilanteet ovat sellaisia, että myös tekijä tai

muu tapahtumapaikalla oleva porukka on alkoholista humaltunutta tai lääkkeitä päihtynyttä.

Avoparin riita kärjisty henkirikokseen yksityisasunnossa Jyväskylän Sarvivuoresa tiistai-iltana. Asunnossa sai surmansa 44-vuotias nainen. Surmatun naisen kanssa asunut mies ilmoitti itse poliisille tapahtuneesta ja tunnusti teon. Poliisin mukaan alkoholilla on osuutta illan tapahtumiin. (HS – Kotimaa 13.9.2008)

Oma koti ei suinkaan aina ole turvallinen pesä ja rauhallinen lepopaikka. Jopa kaksi kolmesta aikuiseen naiseen kohdistuvasta henkirikoksesta liittyy parisuhdeväkivaltaan. Poikkeustapauksia toki on, mutta yleistäen voidaan sanoa, että rikosten tapahtumapaikkoina ovat yksityiset asunnot. Ainoastaan teini-ikäiset ja nuoret naiset ovat yksityisasuntojen lisäksi riskissä joutua henkirikoksen kohteeksi myös julkisella paikalla.

39-vuotias perheenäiti kuoli henkirikoksen uhrina Kaavilla torstaina illansuussa. Nilsin kärkeäoikeus vangitsi perjantaina hänen puolisonsa taposta epäiltynä. Poliisilla ei vielä ole täyttä varmuutta perheriitään ja kuolemaan johtaneista syistä. Rikoksen tekotapaa ei kerrottu julkisuuteen. (HS – Kotimaa 13.12.2003)

Parisuhdeongelmia, mustasukkaisuutta

Ryppyriita on tyypillinen motiivi, kun mies tappaa toisen miehen. Tämänkaltaisten henkirikosten uhreiksi naiset sen sijaan joutuvat suhteellisen harvoin. Voiko naiseen kohdistuvien henkirikosten motiiveista sanoa jotain yleispätevää?

Syrjäytyneisyys ja päihteiden väärinkäyttö leimaavat naiseen kohdistuvaa henkirikollisuutta. Alkoholilla on kuvassa mukana, mutta ei ryppyriidan kohteena, vaan siten, että osapuolet ovat ennen tekoa ryypiskelleet. Juopuneina parisuhde- ja perhekonfliktit kärjistyvät. Katsauksessa tarkasteltujen henkirikosten aikuisikäisistä naisuhreista noin puolet oli alkoholin tai alkoholin ja psyykenlääkkeiden väärinkäyttäjää.

Henkirikostarkastuksen aineiston mukaan henkirikoksen tekijä mainitsi yleisimmäksi motiivikseen parisuhteen ongelmat. Toiseksi yleisin teon motiivi oli mustasukkaisuus. Myös mielenhäiriössä tehtyjä

henkirikoksia kohdistui naiseen enemmän kuin keskimäärin kaikkiin uhreihin.

Yhteiskuntamme yleinen väkivallan lisääntyminen on kohdistunut keski-ikäiseen naisväestöön. Myös maahanmuuttajanaiset näyttävät olevan ryhmää, jonka riski joutua henkirikoksen uhriksi on poikkeuksellisen korkea.

Loma-aikojen riskit

Viikonloppuihin ja lomakausiin liittyy tavallista runsaampaa alkoholinkäyttöä, joten näinä ajankohtina tapahtuvien henkirikosten runsaus ei ole yllätys. Katsauksen ruotimat naiseen kohdistuneet henkirikokset keskittyivät kesä-heinäkuuhun ja joulukuuhun. Lomakausiin ajoituivat erityisen selvästi parisuhdetapot, joita tapahtui runsaasti kesän ja joulukuun lisäksi myös helmikuussa. Usein väkivaltatilanteet kärjistyvät kuolettavan vakaviksi perjantai-aamun ja lauantaiyön välisenä aikana. Mainittuun aikaan naisuhreista surmattiin joka kolmas.

Mikkelin kärjääoikeus tuomitsi jyväskyläläiselle miehelle neljätöista ja puoli vuotta vankeutta henkirikoksesta. Kärjääoikeus tuomitsi taposta maksimirangaistuksen ja piti koventamisperusteena sitä, että mies on syyllistynyt henkirikokseen kahdesti aiemmin. Mies oli rikoksen tehdessään ehdonalaissessa. Tuomittu iski syytteen mukaan naisystäväänsä useita kertoja puukolla olkavarsiin ja tukehduitti lopuksi uhrin. Poliisi löysi naisen kuolleena kesäasunnon rannasta. (HS – Kotimaa 7.10.2008)

Henkirikokset eivät aina ole sinänsä yllätyksiä, sillä monella uhri-tekijä -pariskunnalla on ollut keskinäistä kahnasta, myös vakavia väkivaltatilanteita, jo useas-

ti aiemminkin. Perjantaipullo avittaa usein sanasodan syttymistä ja mustasukkaisten tunteiden leimahtamista. Riidan kiihtyessä päihtynyt ja raivostunut kumppani hamuaa käteensä keittiöveistä, jota käyttää tappavasti. Väkivaltainen, veitseen tarttunut osapuoli on vahvasti juopunut, eikä tajua hälyttää pikaisesti apua paikalle. Tapah- tumaketju on suomalaisen henkirikoksen kohdalla totista totta.

Katsaus kertoo tutkimusajanjaksoilla naiseen kohdistuneissa henkirikoksissa yleisimmän tekovälineen olleen teräase. Yleisin tekovälineenä käytetty teräase on keittiöveitsi. Myös laillisia ampuma-aseita, erityisesti metsästysaseita, käytetään tyypillisesti juuri parisuhdeväkivallassa.

Taustalla aiempaa lähisuhdeväkivaltaa

Henkirikostietokannan seurantajaksoon sisältyvissä parisuhdetapauksissa tekoa edeltänyt väkivalta tai väkivallalla uhkaaminen oli yleistä. Tutkimusaineisto kertoo, että viisi parisuhdeväkivallan uhrina kuollutta naista oli hakenut lähestymiskieltoa kumppanilleen ennen rikosta. Näistä viidestä naisesta kolme oli peruuttanut hakemuksensa ennen kiellon määräämistä. Yhdessä tapauksessa lähestymiskielto oli jo määrätty, mutta uhri ja tekijä asuivat yhdessä siitä huolimatta.

Katsauksessa todetaan, että vaikka lähisuhdeväkivalta tulisi poliisin tietoon, ovat viranomaisten vaikuttamismahdollisuudet rajalliset.

Lähteet:

Naiset henkirikosten uhreina 2002–2007. Martti Lehti, 2009. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen verkkokatsauksia 11/2009.

Kursivoidut uutislainaukset Helsingin Sanomien verkkoarkiston uutisista.

VÄKIVALTARIKOSTEN MÄÄRÄSSÄ HIEENOISTA NOUSUA

Poliisin tilastojen mukaan väkivaltarikosten määrä jatkoi nousua hienoisesti vuonna 2008. Väkivaltarikoksia ovat henkirikokset, pahoinpitelyt ja seksuaalirikokset. Poliisin tietoon tuli 36 000 väkivaltarikosta (edellisenä vuonna 35 900), joista poliisi selvitti 28 200 (vuonna 2007 vastaava luku oli 26 900).

Pahoinpitelyrikosten määrä oli vuonna 2008 lähes 34 600, joka vastaa vuoden 2007 määrää. 2000-luvun jatkunut pahoinpitelyiden määrän kasvu näyttää tasaantuneen. Kotihälytysten määrä väheni reiluun 86 000:een, kun se vuonna 2007 oli yli 89 000. Näistä perheväkivaltatehtäviä oli lähes 19 000 eli noin 400 tapausta enemmän kuin vuonna 2007.

Lähde: Sisäasiainministeriö

VÄKIVALTA EI KATSO IKÄÄ

Rypyt eivät suojaa väkivallalta. Ikääntyneet kohtaavat erityisen paljon kaltoinkohtelua läheisiltään.

Mummu jättää halvaantuneen taatan yksin kotiin koko päiväksi. Vaari uhkaa löylyttää mummoa, jos tämä lähtee sukuloimaan. Ukki ei anna mammalle rahaa lääkkeiden ostoon. Poika juo taas isänsä eläkkeen.

Suomessa on arvioitu, että ikääntyneistä kuutisen prosenttia joutuu vanhoilla päivillään väkivallan kohteeksi. Turvakohtien käyttäjistä eläkeikäisiä on vuosittain 3–6 prosenttia.

Ikääntyneiden kaltoinkohtelun epäillään kuitenkin olevan virallisia lukuja huomattavasti yleisempää. Kynnystä ker-

toa väkivallasta nostaa yleensä häpeä, sillä usein väkivallan tekijä löytyy läheltä.

Rakasta, kärsi ja unhoita

Useimmiten viranomaisten tietoon tulee aikuisten lasten harjoittama väkivalta ja erityisesti talouteen ja omaisuuteen liittyvä hyväksikäyttö. Mutta myös lapsenlapset, vävyt, langot ja miniät kohtelevat ikääntynyttä kaltoin.

Usein väkivallan tekijä on uhrille vieläkin läheisempi: oma puoliso.

Vuonna 2006 poliisi raportoi 73 tapusta, joissa parisuhdeväkivallan uhrina oli yli 60-vuotias nainen. Todellisuus lienee paljon synkempi.

– Poliisin tietoon tulevat tapaukset ovat vain jäävuoren huippu, sanoo toiminnanjohtaja **Sirkku Mehtola** Viola – väkivallas-

ta vapaaksi ry:stä.

Mehtola tietää tekemänsä vanhustyön perusteella, kuinka ikääntyneet salaavat parisuhteen väkivallan viimeiseen asti. Vanhemmalle ikäpolvelle parisuhdeväkivallasta kertominen on vielä vaikeampaa kuin nuoremmille. Häpeä on valtava.

– Tarvitaan suurta luottamusta, jotta ikäihminen uskaltaa puhua väkivallasta, Mehtola sanoo.

Violassa on parin vuoden ajan kerättyä tietoa yli 65-vuotiaiden kokemasta lähisuhdeväkivallasta. Moni yhdistyksen Mikkelin tiloissa käyneistä ikäihmisistä on kärsinyt väkivallasta vuosikymmeniä.

Ja kärsii edelleen.

– Vaikka takana olisi viidenkymmenen väkivaltaisen vuoden avioliitto, eroa ei oteta. Yksikään meillä käyneistä naisista ei

Ikääntyneiden kaltoinkohtelu jää usein piiloon, sillä uhri kantaa suurta häpeäntunnetta. Vanhempi ikäpolvi ei ole tottunut puhumaan perheen asioista muille.

ole eronnut.

– On ollut mielenkiintoista huomata, kuinka sitoutuneita ikäihmiset ovat liittoonsa. He todella toteuttavat vihkikaavan periaatetta rakkauden pitkämielisyydestä ja kärsimänsä pahan unohtamisesta, Mehtola sanoo.

Repeämiä mummulan idyllissä

Lästä riippumatta parisuhdeväkivallan uhrin elävät jatkuvan pelon alla, vaikka suoranainen fyysinen väkivalta pitkissä liitoissa tapaa vähemmän.

– Väkivallalla voi aina uhata, sen olemassa olo on aina aistittavissa, Mehtola kertoo ikänaisten kokemuksista.

– Naisia mitätöidään, vähätellään tai pidetään taloudellisessa ahdingossa. Naisilla on usein pienempi eläke, mutta silti mies vaatii vaimoaan osallistumaan kaikkiin kuluihin, niin ettei vaimolla välttämättä ole varaa omiin lääkkeisiinsä.

Vuosien varrella fyysisesti ja henkisesti lyödyistä ihmisistä tulee helposti haavoittuva ja lamaantuva. Ja syyllisyyttä poteva. Mehtola kertoo, kuinka hänen vetämänsä vertaisryhmän isoäidit yrittävät varjella jopa lapsenlapsiaan väkivallan viitteiltä, joita väistämättä leijuu mummolan ilmapölyssä. Jos lapsenlapset kuitenkin huomaavat repeämiä idyllissä, naiset ovat niitä, jotka kokevat siitä syyllisyyttä ja kantavat huonoa omaatuntoa.

Huomenna on päivä uus

Violassa vertaisryhmän naiset ovat ensimmäistä kertaa voineet vapaasti kertoa elämänsä pimeästä puolesta.

Kohtalosisarten tarjoama vertaistuki tuo varmuutta ja voimaa – kun joku ymmärtää jo pelkästä katseesta, mistä on kyse.

– Naiset saavat uskallusta tehdä erilaisia asioita ja sanoa miehelleen, että lähdän ryhmään, Mehtola kertoo.

Ryhmätapaamisissa ei puida vuosikymmenten mittaisia traumoja. Voisi olla turhan musertavaa käydä läpi väkivaltaa, joka on ollut läsnä suurimman osan ryhmäläisten elämästä. Kun elinvuosia on enemmän takana kuin edessä, on parempi katsoa tulevaisuuteen ja pohtia selviytymiskeinoja.

Jos on vuosia saanut kuulla, kuinka riittämätön tai huono on, tekee sielulle hyvää saada onnistumisen kokemuksia.

– Teemme mukavia ja itsetuntoa kehittäviä asioita, vaikkapa taidetekstiilejä, joiden myyntituloilla rahoitamme yhteisen retken.

Hiljaa hyvä tulee

Violan voimaantuvat naiset ovat keskustelleet myös viranomaisien kanssa ja kertoneet näille ikäihmisten väkivallan prob-

lematiikasta. Naisista olisi hyvästä, jos viranomaiset ottaisivat aiheen puheeksi nykyistä rohkeammin.

– Esimerkiksi lääkäri voi olla väkivallan tekijällekin auktoriteetti, joka saa tekijän miettimään tekojaan. Väkivallan julkittelu ja kasvojen menetyksen uhka voi vähentää väkivaltaa, ainakin hetkellisesti.”

Naiset toivovat tukea ja aktiivista puuttumista – liian usein he ovat kokeneet jäävänsä yksin. He haluavat, että heitä kunnioitetaan ja autetaan hädässä.

Herkkyys ja hienovaraisuus olisivat paikallaan, kun terveydenhuollon ammattilaiset ja viranomaiset tekevät työtä ikänaisten kanssa. Vanhoja ihmisiä saatetaan esimerkiksi jututtaa yhdessä, vaikka tilannetta olisi hyvä purkaa kummankin osapuolen kanssa erikseen, jotta myös uhri uskaltaa sanoa sanottavansa.

Viranomaisilta toivotaan myös kärsivällisyyttä. Mehtolan mukaan ikäihmisen voi olla vaikea toteuttaa hänelle ehdotettuja toimia ennalta määrättyssä aikataulussa tai laajuudessa.

Esimerkiksi omaishoitajalle ehdotettu viikon loma voi tuntua liian radikaalilta ensimmäisellä kerralla, kun puoliso on hoitanut kumppaniaan vuosia ilman taukoa. Sen sijaan vuorokaudeksi hän saattaa uskaltaa jättää puolisonsa vieraan hoidettavaksi.

– Tarvitaan pienin askelin etenemistä ja kevyitä toimenpiteitä, Mehtola summaa.

Ei hyssytellä enää

Jatkossa Mehtolan ryhmän naiset rikkovat yhä reippaammin tabuja: he alkavat kertoa eri tilaisuuksissa omista kokemuksistaan. Ajatuksena on herättää niin väkivalta lasta kärsivät, viranomaiset kuin tavalliset kansalaisetkin.

Mehtolan mukaan tarvitaan erityisesti puhetta väkivallan monimuotoisuudesta.

– Vanhemmille ihmisille sana väkivalta voi tarkoittaa vain puukolla lyöntiä tai luiden katkomista. Olisi tärkeää saada heidät ymmärtämään, että nimittely, alistaminen tai sosiaalisten kontaktien rajoittaminen on yhtä lailla väkivaltaa.

Herättely onkin tarpeen, sillä ikääntyneen väestön määrä kasvaa. Vuonna 2026 lasketaan joka neljännen suomalaisen olevan 65-vuotias tai vanhempi. Erityisesti kasvaa hyvin iäkkäiden määrä, ja 75 vuotta täyttäneiden määrän on ennustettu kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä.

– Väkivalta pitäisi saada normalisoitua niin, että siihen on luonnollista hakea apua, kuten vaikkapa sappikiviin, Mehtola toivoo ja uskoo hipaisu-metodin voimaan.

– Kun jokin asia hipaisee tietoisuutta tarpeeksi monta kertaa vaikkapa lehtijuttujen muodossa, asiasta syntyy mielikuva.

Parisuhdeväkivallan uhreille – ikään katsomatta – tarvitaan hipaisuja, jotka synnyttävät mielikuvan: ”väkivalta ei ole minun syyntä”.

Lisätietoja:

Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry
Suvanto: Ikäihmisten kaltoinkohtelun ehkäisy -opas

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL:
Ikääntyneiden kaltoinkohtelu perheissä – tunnista ja toimi -opas

OMASHOITAJAKSI OMASTA HALUSTA

Halvaantunut potilas kotiutetaan ja annetaan puolison huomaan saatesanoin: ”hyvä, kun olet sinäkin eläkkeellä ja koko ajan kotona, niin voit hyvin hoitaa puolisoasi.”

Näin lyhyellä oppimäärällä joutuu moni tahtomattaan omaishoitajaksi. Siksi Violassa ollaan hieman huolissaan ikääntyneistä omaishoitajista ja heidän hoidoistaan. – Moni omaishoitaja ajautuu tai ajetaan tehtävänsä. Kukaan ei kysy, onko sinusta tähän.

– Omaishoitajana toimiminen on koko-päivätyötä, jota tehdään seitsemänä päivän viikossa, muistuttaa toiminnanjohtaja Sirkku Mehtola.

Hommassa väsyä nuorempikin. Ja kun fyysinen ja henkinen väsymys käyvät ylitsepääsemättömiksi, voi hoitaja päätyä jopa pahoinpitelemään hoidettavaa. Yhtä lailla hän voi jättää sairaan hoitamatta tai muuten laiminlyödä tätä.

Hoidettava taas voi purkaa turhautumistaan kiukuttelemalla ja kieltäytymällä olemasta hoidettava. Pahimmillaan hoitaja saa tuta kepin lyöntejä tai henkistä kiinnisittomista. Lisää painolastia hoitaja-hoidettavasuhteeseen tuo se, että kyse on usein puolisoista.

– Kun toinen sairastuu, roolit muuttuvat aivan erilaisiksi kuin ennen. Se tuo paineita, vihaa, väsymystä ja tuskaa, Mehtola sanoo. Mehtola korostaa kuitenkin, että suurin osa omaishoitosuhteista toimii hyvin ja työtä tehdään suurella sydämellä.

Mehtolan mukaan kaikille omaishoitajille olisi silti avuksi ennakko keskustelu ammattilaisten kanssa. Keskustelussa voitaisiin selvittää etukäteen, onko puolisoista hoitajan vastuun kantajaksi. Erilaisten kielteisten tunteiden ilmenemisestä ja niiden käsittelystä olisi myös hyvä saada tietoa etukäteen, etteivät ne tule yllätyksenä.

112 – Hätäkeskuksessa vastataan rikosten uhrien puheluihin

Hätäkeskuspäivystäjä on usein rikoksen uhrin ensikontakti.

Hätäpuhelun soittaja on hätäkeskuspäivystäjälle ensiarvoisen tärkeä tiedonlähde. Soittajan vastausten ja puhelusta välittyvän äänimaailman perusteella päivystäjä varmistuu hätätilanteen vakavuudesta. Hän arvioi, tarvitaanko paikalle viranomaisapua. Jos viranomaisapu on tarpeen, hätäkeskuspäivystäjä ratkaisee, millaista apua lähetetään, minne ja kuinka kiireellisenä.

Asiantuntija Kati Federley työskentelee Tampereella sijaitsevassa Pirkanmaan hätäkeskuksessa, jonne tulee noin 370 000 puhelua vuodessa.

Pahoinpitelyistä lompakkovarkauksiin – ja kaikkea siltä väliltä

Kun tavallinen kansalainen joutuu rikoksen uhriksi, vaihtelevat tilanteet ja rikosnimikkeet laidasta laitaan. Pirkanmaan hätäkeskuksen asiantuntija **Kati Federley** kuvailee muutamia tapauksia, joita hätäkeskuspäivystäjät kohtaavat työssään toistuvasti.

– Ehkä tyypillisin tapaus on pahoinpitely. Soittaja kertoo joko kadulla, ravintolassa tai yksityistiloissa juuri tapahtuneesta väkivaltatilanteesta. Jonkun verran soittoa tulee myös seksuaalirikoksista. Osa soittoista koskee raiskauksia, osa teon yrityksiä ja osassa tapauksista puhelun jatkuessa käy ilmi, ettei rikosta olekaan tapahtunut.

– Soitot eriaisteisista pahoinpitelyistä painottuvat viikonloppuihin sekä ilta- ja yöaikaan.

Paljon soittoja tulee myös omaisuuteen kohdistuneista rikoksista, kuten automurroista. Omaisuusrikoksista asunto- ja kesämökkimurrot tuntuvat hätäkeskuspäivystäjältä uhrin yksityisyyttä vakavasti loukkaavilta. – Näissä tapauksissa tekijä on tunkeutunut henkilön yksityiselle alueelle. Uhrin perusturva järkkyy.

Federley painottaa, että hätäkeskuspäivystäjän on ajateltava tapahtumia soittajan näkökulmasta.

– Jos lapsi ilmoittaa varastetusta polkupyörästään tai nuori soittaa anastetusta skootteristaan, on tapahtuma soittajan

maailmassa suuri. Vaikka kyseessä ei olekaan kiireellinen hätätapaus, on teko jätetty uhriksi joutuneen elämää.

On myös erilaatuinen tilanne, jos vanhukselta ryöstetään käsilaukku kauppatkalla, tai jos humaltunut juhlija kadottaa huolimattomuuttaan laukkunsa, mutta mieltää itsensä varkauden uhriksi.

Perheväkivalta tulvii puhelimesta

Joulu, pääsiäinen ja muut juhlapyhät lisäävät kotihälytysten määrää. Yleiseksi tullut tipattoman tammikuun viettäminen taas selvästi vähentää soittoja. – Puheluita väkivaltaisista kotitilanteista tulee päivittäin, juhlapyhinä kymmenenkin päivässä.

Tavallisesti kotiväkivaltapauksessa soittajana on nainen. Puheluun johtaneet tilanteet ovat monimutkaisia, usein mustasukkaisuuden sävyttämiä. Vaikka soittajana olisi nainen, jota on lyöty, ei se tarkoita sitä, että hän olisi yksiselitteisesti uhri. Federley haluaa rohkaista myös miehiä soittamaan hätäkeskukseen.

– Michillä on todella korkea kynnsy soittaa meille. Mies kokee heikkoutta ja häpeää jouduttuaan kumppaninsa pahoinpitelemäksi. Hätäpuhelun aikana voi paljastua, että se onkin nainen, joka on käynyt mieheen kiinni. Mies on yrittänyt suojella lapsia ja koettanut puolustaa itseään.

Lapsille tuttu numerosarja

Monelle lapselle hätäkeskuksen numerosarja on tuttu. Jotkut vanhemmat ohjeistavat keskinäisen riitansa keskeltä lasta soittamaan hätäpuhelun. Teini-ikäiset näppäilevät hätänumeron kotiin tultuaan ja tavattuaan kahnaamassa. Ihan pienet lapset soittavat harvoin, mutta sitä Federley ei pidä vain hyvänä asiana.

– Pienet lapset ovat lojaaleja vanhemmilleen, eivätkä ehkä soita siksi. Tai he saattavat pelätä vanhempiaan. Mielestäni pienet lapset saisivat enemmänkin soittaa. Puhelun aihe voi olla pienempikin. Aikuisen vastuulle jää sitten ratkaista, tarvitaanko paikalle viranomaisia.

Jos lapsi soittaa hätänumeroon, on se aina vakava merkki. Sosiaalitoimeen otetaan tällöin aina yhteyttä. – Lastensuojelulaki sanoo, että jos hätäkeskuspäivystäjälle tulee epäilyksen lapsen perusturvallisuuden vaarantumisesta, pitää asiasta ilmoittaa lastensuojeluviranomaiselle. Kun puhutaan pienistä lapsista ja heidän turvallisuudesta, emme voi liikaa tehdä lastensuojeluilmoituksia.

Auttamisketjun ensi lenkki

Kuvitellaan tilanne, jossa nainen soittaa hätäkeskukseen väkivaltatilanteen keskeltä.

Hätäkeskuspäivystäjä ottaa puhelun alussa selville tapahtumapaikan ja tapah-

tumien laadun: Onko käyty ihmisiin kiinni vai pauskotaanko vain esineitä. Onko asunnossa muita? Onko paikalla lapsia? Onko heihin kajottu? Ovatko he nyt turvassa?

Kati Federley muistuttaa, ettei soittajan tarvitse miettiä, osaako hän vastata kysymyksiin oikealla tavalla. Hätäkeskuspäivystäjän ammattitaitoon kuuluu muotoilla kysymykset. Myös mielikuvitusta ja nopeita ratkaisuja vaaditaan.

– Aika usein naissoittaja ei halua, että mies kuulee hänen soittavan hätäkeskukseen. On päiväystäjän ammattitaitoa kuljettaa puhelua. Vaikkapa niin, että soittaja kykenee vastailemaan kysymyksiin kuin jutellisi muka jonkun kaverinsa kanssa.

– Päivystäjän tulee osata kuunnella myös tärpit puhelun taustalta. Äänit tapahtumapaikalla kertovat tilanteesta paljon.

Poliisia ei voi tilata paikalle kuten takia, vaan hätäkeskuspäivystäjä tarvitsee tietoja kartoittaakseen avun tarpeen ja kiireellisuuden. Oleellinen kysymys on myös: ”Mikä on tekijän nimi?” – Nimen avulla pääsemme rekistereihin selvittämään tekijän taustaa, esimerkiksi mahdollista huumetaustaa tai hänen aiemmin tekemiään pahoinpitelyjä. Poliisi osaa tällöin tilanteen vaatimalla tavalla varustautua tehtävään.

– Meidän täytyy myös tietää, miten uhrin on käyty kiinni. Onko tekijä käyttänyt jotain asetta tai muuta välinettä, ja millaisia uhrin mahdolliset vammat ovat?

Apu liikkeelle puhelun aikana

Monen soittajan on vaikea uskoa, että apu paikalle lähtee nopeasti, vaikka hätäkeskuspäivystäjä jatkaa puhelua edelleen. – Jatkamme kyselyä, jotta saamme välitettävä lisätietoa paikalle meneville yksiköille. Olemme tilanteessa mukana. Soittajalle sanomme, että apu on tulossa. Monesti se jonkun verran rauhoittaa soittajaa. Usein hätätilanteet ovat kuitenkin sellaisia, ettei soittaja kykene vastaanottamaan informaatiota. Hän saattaa hermostua lisäkysymyksistä ja toistelee pyyntöään avun lähettämisestä.

Hätäkeskuspäivystäjä ohjeistaa soittajaa sulkeutumaan turvaan esimerkiksi vessaan tai neuvoo poistumaan asunnosta naapuriin, rappukäytävään tai ulos ja odottamaan poliisia. Jos paikalla on lapsia, heidät kehoitetaan ottamaan mukaan.

Puhelun jatkuminen riippuu soittajasta ja kyseisestä tilanteesta. – Mikäli asunnosta kuuluu kovaa melskettä, on syytä pitää linja auki. Avun tuloa ei millään tavalla viivästytä se, että hätäpuhelua jatketaan.

Tärkeät kysymykset

Kotiväkivaltatilanteesta soitettavan hätäpuhelun aikana otetaan selville, mitä väkivaltainen osapuoli tekee soiton aikana,

missä hän on ja onko hän jo rauhoittunut. Samoin päiväystäjä kysyy, onko väkivaltaisella henkilöllä asetta tai onko hän uhanut jollain aseella. Päivystäjä kartoittaa riskejä ja pyrkii olemaan tilanteessa muuttaman askeleen edellä. Siksi hän kysyy, onko asunnossa ylipäättään aseita.

– Jos talossa on asekaappi, tiedustelemme, pystyykö soittaja ottamaan avaimen mukaansa ja lähtemään ulos.

Soittajan on vaikea käsittää, mihin tämänkaltaiset kysymykset liittyvät. Hätäkeskuspäivystäjän on kuitenkin yritettävä poistaa se mahdollisuus, että kiivaassa mielentilassa oleva osapuoli menisi hakeamaan asetta. Kysymysten tarkoituksena on myös kartoittaa tapahtumapaikalle menevän viranomaisavun työturvallisuuteen liittyviä seikkoja.

– Soittajan on hyvä muistaa, että emme uteliaisuuttamme kysele. Kysymysten taustalla on aina joku tarkoitus, Federley sanoo.

Hätäpuhelut avuksi esitutkinnassa

Hätäpuhelussa saattaa tulla esiin sellaisia asioita, jotka tuovat esiin esimerkiksi pitkään jatkuneen pahoinpitelyn kierteen. Puhelun aikana soittaja on maininnut väkivallan olevan jokaviikkoista, mutta myöhemmin poliisilaitoksella hän ei pelkonsa vuoksi tai muusta syystä kerro samaa. Useimmiten osapuolet ovat tapahtumahetkellä olleet humalassa, eivätkä muista tapahtumista jälkeensä juuri mitään.

Hätäpuhelutallenteella voi olla merkittävä rooli rikoksen esitutkinnassa. Federley kuvailee esimerkkinä raiskauksen uhria, joka sokkina vuoksi on unohtanut rikoksentehtäjän nimen. Hätäpuhelun aikana nimi on kuitenkin tallentunut nauhalle.

Myös väkivaltaista osapuolta saatetaan kuulla

Jos väkivaltainen osapuoli on rauhoittunut ja vastaanottavainen, päiväystäjä voi pyytää soittajaa viemään puhelimen tälle. – Kuuntelemme myös sitä uhkaavaa osapuolta, joka saattaa kertoa aivan toisenlaisen version tapahtumista. Kokenut päiväystäjä kuulee äänestä, onko henkilö kovin humalassa, uhkaava ja aggressiivinen. Päivystäjä jututtaa häntä niin kauan kunnes apu on paikalla, jotta tilanne pysyy siihen asti hallinnassa.

Poliisia ei automaattisesti lähetetä tapahtumapaikalle kotiväkivaltatilanteissa. Tilanteet saattavat ratketa hätäkeskuspäivystäjän ja soittajan keskustelun tuloksena. Näin käy useimmiten, jos soittaja ja hänen kumppaninsa ovat selvin päin. Tavallisesti kuitenkin ainakin toinen on päihtynyt, jolloin tilanteiden selvittely on haasteellisempaa.

Turhat soitot kuormittavat

Hätänumeroa kuormittavat turhat soitot. Jopa joka neljäs soitto on hätäkeskukseen kuulumaton soitto. Tällaiset puhelut voivat olla virhesoittoja tai tahattomia, mutta myös asiattomia ja ilkivaltaisia puheluita. Kännykkä voi soittaa laukusta tai taskusta itseksensä hätänumeroon. Hätäkeskukseen tulee paljon myös sellaisia soittoja, joissa hätänumeroa käytetään numerotiedusteluna. Hätänumerosta tiedustellaan Kelan tai terveyskeskuksen numeroa ja kysellään ohjeita kesärenkaiden vaihtamiseen. Usein, varsinkin öiseen aikaan, yksinäinen tai ahdistusta tunteva ihminen tahtoisikin vain keskusteluapua.

Rikosasioissa, jotka eivät ole akuutteja, soittajia neuvotaan ottamaan yhteyttä paikalliseen poliisiin, Rikosuhripäivystykseen tai auttavaan puhelimeen.

– Ongelmana on se, että ihmiset ovat keskustelun tarpeessa. He haluaisivat purkaa kohtaamaansa rikostapausta. Eniten tätä keskustelutarvetta vaikuttaisi olevan juuri öiseen aikaan ja viikonloppuisin. Auttavat puhelimet eivät päivystä ympäri vuorokauden. Usein tuntuu olevan niinkin, ettei soittajalla ole kännykässä puheaikaa. Hän ei siten voi soittaa maksullisiin numeroihin.

Rikosta koskeva soitto ei ole turha

Kati Federley painottaa, että vaikka hätäkeskukseen tulee paljon sinne kuulumattomia puheluita, ei ihmiseen kohdistuvaa rikosta koskeva soitto ole koskaan turha. Rikosasioissa hätänumeroon tulee soittaa, kun on kyseessä jo tapahtunut tai meneillään oleva rikos. Myös epäily rikoksesta on syytä ilmoittaa hätänumeroon.

– Esimerkiksi jos vanhemman mielessä kaihtaa epäilyksiä oman lapsen kiusaamisesta tai hyväksikäytöstä, voi soittaa hätänumeroon. Jos vanhempi ei tiedä, miten tilannetta pitäisi lähteä selvittämään, me voimme opastaa oikeaan paikkaan, Kati Federley rohkaisee.

Federleyn mukaan hätäkeskuksen etuna rikosasioissa on se, että sieltä aina tavoittaa jonkun.

– Hätäkeskuspäivystäjillä on ammattitaito, rekisterit ja viranomaisnumerot käytössään. Hankalatkin tapaukset voidaan saada nopeasti purkautumaan.

Hätänumeron 112 kautta välittyy poliisin, pelastuksen, sairaankuljetuksen ja sosiaalitoimen apu kaikissa kiireellisissä hätätilanteissa.

112 VASTAA AINA

Soita hätänumeroon kiireellisessä, todellisessa hätätilanteessa.

Soita hätänumeroon, kun haluat ilmoittaa poliisille meneillään olevasta rikoksesta.

Soita mahdollisimman nopeasti, jotta apu saadaan pikaisesti paikalle.

Jos epäroit, onko kyseessä hätätilanne vai ei, on parempi soittaa kuin olla soittamatta.

Hätänumeroon vastaa ammattitaitoinen hätäkeskuspäivystäjä. Hän hälyttää tarvittaessa avun sekä antaa soittajalle ohjeita ja neuvoja.

Muista hätänumeron asiallinen käyttö. Hätäkeskukseen kuulumattomat soitot kuormittavat päivystäjiä ja voivat viivästyttää hädässä olevan henkilön avunsaantia.

Hätäkeskus ei ole yleinen neuvontanumero, numeropalvelu eikä auttava puhelin.

Hätäkeskuksesta ei yhdistetä puheluita muille viranomaisille.

Lisätietoja: www.112.fi

Kun käsilaukku joutuu hukkaan

Hätäkeskuspäivystäjät saavat kosolti soittoja viikonloppujuhlinnan tuoksinassa kadote-
tuista käsilaukuista ja lompakoista. Soittajat herkästi mieltävät joutuneensa varkauden
uhriksi, vaikka olisivat juhliessaan yksinkertaisesti hukanneet omaisuuttaan.

Ihmiset ovat epätietoisia siitä, mitä pitää tehdä, kun laukku kännyköineen ja lompakoineen häviää. Läheskään kaikki eivät tiedä tai hätäännykseltään muista, että kännykkä pitää sulkea ja maksukortit tulee kuolettaa. Kirjastoon pitää ilmoittaa, mikäli hukkaa kirjastokorttinsa. Uutta ajokorttia haetaan asuinpaikkakunnan poliisilta kirjallisesti ja henkilökohtaisesti. Hätänumeron kautta näitä asioita ei voi hoitaa.

Kysymysten esittäminen soittajalle on tärkeä osa hätäkeskuspäivystäjän työtä.

– Emme halua syyllistää soittajaa, joka on hukannut omaisuuttaan, Kati Federley korostaa.

– Kyselemme siksi, että kansalainen huomaisi ajatella varkauden lisäksi läpi myös muut mahdollisuudet. Jospa lompakko sittenkin olisi unohtunut baaritiskille tai taksiin? Tai jos se kuitenkin on taskussa?

– Joudumme myös muistuttelemaan ihmisiä siitä, että tavallisesti lompakossa on pankki- ja visakortin ohella useita muitakin maksukortteja, jotka tulee kuolettaa.

Seksuaalirikoksen jälkeen

”Tehkää rikosilmoitus. Hakekaa ammattiapua.” Näin kehottaa seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi joutunut Katriina muita vastaavaa kokeneita.

Kevättalvella 2008 **Katriina** oli porukalla viettämässä ravintolailtaa. Kaverukset joivat ja bailasivat. Jossain vaiheessa porukka hajaantui ruuhkaisessa ravintolassa. Joku lähti kotiin, toiset jatkoivat juhlintaa. Ilta kääntyi aamuyön puolelle.

Katriinan seuraava muistikuva on pimeästä, lumisesta metsästä. Hänellä ei ole kenkiä, hame on märkä. Hän huutaa apua turhaan ja joutuu harhailemaan kylmässä aamuyössä, kunnes löytää tien.

– Huidoin melkein keskellä tietä ja sain pysäytetyksi auton, jonka kuljettaja otti minut takapenkille lämmittelemään ja soitti poliisit paikalle. Poliisi tutki ympäristöä löytämättä mitään tapahtumia selventävää. Kanssani iltaa viettäneitä kavereitani ei tavoitettu. Poliisilaitokselta minut toimitettiin ensiapuun ja tutkimuksiin.

Painajaiseksi muuttuneen yön jälkeen ei kotiin meneminen ollut helppoa, vaikka yksi ystävistä oli tukena ja seurana. Katriinan käsilaukun mukana olivat kadonneet myös kotiavaimet, kännykkä ja lompakko henkkareineen. Kotioven lukko piti sarjoittaa heti uudelleen. Katriinan päässä jäytivät pelot, mielessä vaelsi kysymyksiä ja itsesyytöksiä liiallisesta juomisesta.

Helpotus ja järkytys

Katriina pääsi kriisiterapiaan heti tapahtuneen jälkeen. Hän oli pitkin kevättä ja kesää yhteydessä poliisiin, mutta esitutkinta ei edennyt mitenkään. Toivo siitä, että valvontakameroiden nauhoilta olisi löytynyt valaistusta tapahtumiin, hiipui. Ravintola ei ollut säilyttänyt nauhoja poliisin pyynnöistä huolimatta. Avoimiin kysymyksiin alkoi löytyä vastauksia vasta monen kauden kuluttua, kesän loppupuolella.

– Elokuussa poliisi soitti. Sellainen raiskaaja oli jäänyt kiinni, jonka toimintatavat sopivat hyvin yhteen tapaukseni kanssa. DNA-tiedot paljastivat miehen, jolla poliisin mukaan oli pääkaupunkiseudulla kymmeniä uhreja. Hän oli aamuöisin kytännyt

ravintoloiden ulkopuolella humalaisia naisia ja tarjonnut näille kyytiä. Saatuaan naisen autoonsa hän oli kuskannut tämän syrjäiseen paikkaan ja raiskannut tai käyttänyt seksuaalisesti hyväkseen.

– Sain poliisilta tietoa omasta tapauksestani, mikä tuntui järkyttävältä.

Vaikka poliisin ilmoitus järkytti, Katriina toisaalta myös helpottui. Nyt hän pystyi varmuudella mieltämään itsensä rikoksen uhriksi. Hänellä oli tapahtuneesta pitäviä todisteita, jotka helpottivat asian purkamista läheisten kanssa.

– Olin tietenkin aikaisemminkin tuntenut, mitä minulle oli tehty, mutta nyt kuitenkin kokonaiskuva alkoi tulla todeksi.

– Sain myös tietää, että käsilaukkuni ja siinä olleet tavarani tämä mies oli myöhemmin vain heittänyt pois.

Yhteydenotto auttajiin

Samalla Katriinalle kerrottiin, että oikeudenkäynti oli tulossa. Hän halusi tukihenkilön mukaansa käräjäoikeuteen. Hän ei aiemmin pystynyt yksiselitteisesti mieltämään itseään Rikosuhripäivystyksen asiakkaaksi, koska koki roolinsa uhrina epäselväksi. Nyt rikosuhrius varmistui ja kynnys soittamiseen madaltui.

– Haluan rohkaista ihmisiä soittamaan Rikosuhripäivystykseen ja muihin auttaviin puhelimiin. Ei kannata jännittää, mitä sanoisi, keskustelu kyllä lähtee etenemään. Koulutettu ihminen puhelimen toisessa päässä osaa kysellä ja johdattaa juttelua. Eikä tarvitse miettiä, olenko nyt varmasti rikosuhri vai enkö ole, soittaa voi silti.

Yhtä tärkeää on, ettei jättäydy yksin. Itsesääli ja arvottomuuden tunne saatta-

vat olla musertavia ja silloin uhri tarvitsee toista ihmistä.

– Kun on paha olla, puhelin käteen ja soitto läheiselle tai ystävälle tai kriisipäivystykseen! Ei tarvitse osata sanoa mitään erityistä, kunhan ottaa jonnekin yhteyttä.

Pahan kohtaaminen

Oikeudenkäynnissä Katriinan jännitystä lievensi ajatus siitä, että tuomarit, asianajajat ja lautamiehet ovat kaikki vain ihmisiä.

– Mietin, että he ovat samanlaisia kuin minäkin. Onkohan ihmisillä useinkin sellainen pelko, etteivät he osaa käyttäytyä korrektisti ”tärkeiden” ihmisten parissa? Sitä on turha miettiä. Oikeudessa kannattaa muistaa, että kertoo vain totuuden ja on oma itsensä.

Katriinaa helpotti, kun rikosuhrius varmistui ja kynnys Rikosuhripäivystykseen soittamiseen madaltui. ”Itsesääli ja arvottomuuden tunne saattavat olla musertavia ja silloin uhri tarvitsee toista ihmistä.”

Ennen oikeudenkäyntiä vihan tunteet syytettyä kohtaan olivat voimakkaita, eivätkä ne edelleenkaan ole ohitettuja. Katriinaa kuitenkin helpotti, kun hän näki syytetyn oikeudessa.

– Olin ajatellut, että haluan katsoa häntä. Niin tein ja minua se auttoi.

Tukihenkilön arvo oli maallikkoudessa. Katriinalle oli tärkeää, että vain häntä varten paikalla oli tavallinen ihminen.

– Nyt olen kokenut, millaista oikeudenkäynnissä on. Siksi seuraavan oikeusasteen käsittely ei enää jännitä niin paljon.

Käräjäoikeudessa vastaaja tuomittiin Katriinan osalta seksuaalisesta hyväksikäytöstä, törkeästä vapaudenriistosta ja varkaudesta. Vastaajan syyksi käräjäoikeudessa luettiin lisäksi muun muassa törkeä raiskaus, kaksi törkeän raiskauksen

yritystä ja kolme törkeää vapaudenriistoa. Hänet tuomittiin kaikkiaan kahdestatoista rikoksesta.

”Toivon, että raiskatut naiset tekisivät rohkeasti rikosilmoituksia”

Vastapuoli on valittanut tuomiosta, joten juttu tulee etenemään hovioikeuden käsittelyyn.

– Käräjäoikeudessa hänet tuomittiin viiden vuoden ehdottomaan vankeuteen, mikä minusta tuntuu tekoihin nähden naurettavan vähäiseltä. Tuomio annettiin neljään asianomistajaan kohdistuneista teoista, vaikka poliisin mukaan uhreja ja siten myös tekoja on paljon enemmän. Kaikkia uhreja ei kuitenkaan ole tavoitettu, Katriina kertoo.

– Toivon, että raiskatut naiset tekisivät rohkeasti rikosilmoituksia, jotta paha saa palkkansa. Uhriksi joutuneiden ei mielestäni kannata haudata kipeää asiaa. Raiskauksen pystyy painamaan mielessään taka-alalle jonkin aikaa, mutta ei se siellä ikuisesti pysy. Uskon, että käsittelemätön paha asia nousee pintaan.

Kohti itsearvostusta

Katriina on elänyt myös itsetuhoisia vaiheita, jolloin itseinho ja itsesyytökset ovat olleet voimakkaimmillaan. Noina aikoina hän on tarvinnut läheisiltään ja ammattitajalta rajattomasti tukea ja vakuutusta, että ainut syyllinen tekoon oli rikoksentekijä.

– Silti pohjimmaisena tulee ajatus siitä, että itsepä vedin viinaa niin paljon, että muisti meni. Syytöksistä pyrin etenemään ajatukseen, että vaikka nainen olisi missä kunnossa tahansa, ei kenelläkään ole oikeutta käyttää häntä seksuaalisesti hyväkseen.

Erään juttua tutkivan poliisin sanat ovat syöpyneet Katriinan mieleen.

– Hän sanoi: ”Muista se, että alkoholin käyttäminen ei ole Suomessa rikos. Mutta se, että joku käyttää seksuaalisesti hyväkseen tiedottomassa tilassa olevaa, on rikos.”

Katriina näyttää valokuvaa nauravasta pikkutyöstä.

– Lapseni on kantava voimani. Hän on ylläpitänyt uskoa itseäni. Tunnen, että joku tarvitsee minua.

Katriina toistaa, ettei häpeän ja syyllisyydentunteen työstäminen ole helppoa, eikä se tapahdu nopeasti.

Terapia jatkuu. Sen eheyttävää merkitystä Katriina haluaa painottaa. Hän kan-

nustaa seksuaalirikosten uhreja hakeutumaan terapiaan.

– Olen tehnyt itseni kanssa tosi paljon töitä. Olen vakuuttunut siitä, että käsittelemättömänä tämä asia pullahtaisi esiin entistäkin kivuliaampana joskus myöhemmin.

Aika parantaa

Katriina sanoo, ettei syytä tapahtuneesta niitä kavereitaan, keiden seurassa juhli ilтана, jolloin joutui rikoksen uhriksi. Hän kuitenkin arvostaa toisista huolehtimista entistä enemmän.

– Käyn nykyäänkin viihteellä. Omassa ystäväpiirissämme pyrimme siihen, että pidämme toisiamme silmällä. Ainahan se ei onnistu, mutta yritämme. Olisi hyvä pysytellä siinä samassa kaveriporukassa, jolla on liikenteeseen lähdetty. Toivon yleisesti, että ihmiset huolehtisivat toisistaan.

– Kotiin aiemmin lähtevä voisi käydä sanomassa muulle porukalle, että poistuu. Tekstarilla voi sitten myöhemmin varmistaa, että kukin on päässyt turvallisesti kotiinsa.

– Ei ole mitenkään tyhmää pyytää yöaikaan jotakuta toista kävelemään kanssaan. Ennen saatoin hieman naureskella mielestäni ylivarovaisille naisille, jotka kaihtavat yksinliikkumista öisillä kaduilla. Enää en hymyile varovaisuudelle. Itsesuojeluvaisto on hyvä juttu.

”Arvostan toisista huolehtimista entistä enemmän”

Katriinan mukaan mahdollisia riskejä kannattaa pohtia ennalta. Jokainen voi panostaa omaan turvallisuuteensa.

Seksuaalirikoksen uhrin läheisiltä vaaditaan roppakaupalla kärsivällisyyttä ja ymmärrystä. Kaikin ajoin Katriinalla ei ole ollut voimia pitää yhteyttä ystäviinsä. Katriinan tuttavien muutamia kommentit, kuten ”Kyllä se siitä” ja ”Lähde lenkille ja ryhdistäydy, ei toi noin vaikeeta voi olla” ovat usein tuntuneet todella tökeröiltä ja loukkaavilta.

– Jos olo on erittäin ahdistunut ja epätoivoinen, ei mikään pirteyskehutus auta, päinvastoin. Yritän kuitenkin muistaa, että ihmisten on vaikea kohdata minut, he eivät tiedä, mitä pitäisi sanoa.

– Allekirjoitan kuitenkin sen, että aika parantaa haavat. Pitää uskoa ja jaksaa luottaa siihen, että ajan kuluminen tekee tehtävänsä.

Haastateltavan nimi on muutettu.

Todistelu ja siihen liittyvät ongelmat raiskausrikoksissa

Kirjoittaja on HTM, joka työskentelee oikeustieteiden tutkijana Joensuun yliopistossa ja valmistelee väitöskirjaa aiheesta ”Seksuaalirikosten rikosoikeudelliset seuraamukset”.

Raiskauksen tunnusmerkistössä (RL 20 luku 1 §) vaaditaan, että tekijä on käyttänyt väkivaltaa tai sen uhkaa taikka tekijä on saattanut uhrin puolustuskyvyttömään tilaan tai hän on käyttänyt puolustuskyvyttömyyttä hyväkseen. Raiskaus on törkeä, jos mm. aiheutetaan uhrille vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila, rikoksen tekevät useat ja raiskaus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Jos raiskaus, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksenteijä on tuomittava pakottamisesta sukupuolilyhteyteen.

”Jos ei ole pakotettu, on suostunut”

Raiskausrikoksissa tekijältä vaaditaan tahallisuutta. Tekijän tahallisuuden toteen näyttäminen on usein haastava työ. Tahallisuuden vaatimuksen mukaisesti rikoksenteijän tulisi olla tietoinen siitä, että hän ei ole saanut uhrilta suostumusta sukupuolilyhteyteen. Suostumus voidaan saada verbaalisesti, mutta usein sen ajatellaan saadun nonverbaalisesti, mikä aiheuttaa usein päänsärynä todistelun osalta.

Raiskaussäännöksissä ei anneta suostumukselle itsenäistä, pakon käsitteen ulkopuolelle ulottuvaa merkitystä, sillä suostumusta ei ole rikoslaisissa mainittu. Suostumusta käsitellään pakon yhteydessä ikään kuin kääntöpuolena: jos uhria ei ole pakotettu, hän on antanut suostumuksen (huom. pakotetun suostumuksella ei kuitenkaan ole juridista sitovuutta, sillä pakottaminen on kiellettyä).

Eikö todistelu voita jo vihdoinkin kääntää uhrille suotuisaan suuntaan ja vaadit-

taisiin tekijältä todisteita suostumuksen saamisesta, eikä uhrin todistelua pakosta tai uhkaamisesta? Joudutaan absurdiin tilanteeseen, jos uhrin pitää huolehtia, että häneen kohdistuneeseen rikokseen hänen itsensä tulisi löytää todisteita.

Erilaiset kriteerit suostumuksen suhteen

Suostumus tai sen puuttuminen ovat ongelmallisia käsitteitä oikeuskäytännönkin perusteella, sillä tuomioistuimet ovat käyttäneet erilaisia kriteerejä suostumuksen ja sen peruuttamisen suhteen. Joissain tapauksissa tekijän kutsuminen kotiin on ajateltu olevan lieventävä asianhaara. Vapaaehtoinen lähteminen tekijän matkaan ravintolaillan jälkeen on joidenkin tuomioistuinratkaisujen mukaan sukupuoliin kanssakäymiseen suostumisen merkki. On kuitenkin huomionarvoista, että seksuaalirikoksissa uhri on usein ollut teko-ohjelmalla alkoholin vaikutuksen alaisena, eikä ole siksi pystynyt tuomaan ilmi mielipidettään seksuaalisesta kanssakäymisestä. *Uhrin humalatila ei rikosoikeudellisesti voi alentaa tekijän vastuuta.* Seksuaalisen hyväksikäytön tunnusmerkistö kuitenkin täyttyy, jos uhri on ollut päihtymyksen vuoksi avuttomassa tilassa, mitä tekijä on käyttänyt hyväkseen.

Sana sanaa vastassa

Tekijä ja uhri voivat joutua tilanteeseen, jossa he ovat sana sanaa vastassa, kun näyttöä rikoksesta on vähän tai ei ollenkaan. Raiskausrikoksissa tekijänä on usein uhrille tuttu henkilö, eikä paikalle aina satu todistajia, varsinkin jos rikos tehdään yksityisasunnossa. Uhrit reagoivat hyvin eri tavoin, eivätkä kaikki pysty järkytyksel-

tään taistelemaan vastaan tai pelko hengen uhkaamisesta on suuri. Uhri voi olla osoittanut eleillään tai sanoin, ettei suostu seksuaaliseen kanssakäymiseen, mutta tämän toteen näyttäminen on hankalaa. Asianomistajan omalle kertomukselle annetaan kuitenkin tuomioistuimessa suuri merkitys ja erityisesti, jos asianomistajan kertomus vaikuttaa loogiselta ja luotettavalta.

Asianomistajan kertomus ja näyttö ratkaisun tukena

Ratkaisussa KKO 2001:62 korkein oikeus joutui pulmallisen tehtävän eteen, sillä fyysisiä todisteita raiskauksesta oli vähän, asianomistajan kertomus oli paikoittain epämääräinen ja se erosi täysin syytettyn kertomuksesta. Tekijät A, B ja C olivat pakottaneet X:n sukupuoliyhteyteen siten, että A oli suorittanut yhdynnän B:n ja C:n pidellessä X:stä kiinni. X:n kertomus raiskauksesta ja sitä edeltävistä tapahtumista muuttui jonkin verran oikeusprosessin aikana. Korkeimman oikeuden käsitellessä tekijät edelleen kiistivät syytteet ja katsoivat A:n ja X:n välisen sukupuoliyhteyden tapahtuneen X:n suostumuksella. X:n kertomusta raiskauksesta tuki muun muassa todistajanlausunto, jossa todistaja kertoi X:n soittaneen järkyttyneessä ja pelokkaassa mielentilassa hänen ovikelloaan ja kertoneen tulleen raiskatuksi. X:n tutkinut lääkäri oli havainnut raiskauksesta syntyneitä naarmuja ja ruhjeita sekä revenneet vaatteet. Kaikki tekijät tuomittiin väkisinmakaamisesta.

Asianomistajan luotettavaa, aukotonta kertomusta ei voi liiaksi korostaa raiskausrikoksissa. Myös kertomusta tukevala näytöllä on merkitystä. Edellisessä oikeustapauksessa X:n paikoittain sekavan

*Eikö todistelu voitaisi jo vihdoin kääntää
uhrille suotuinaan suuntaan ja
vaadittaisiin tekijältä todisteita suostumuksen
saamisesta, eikä uhrin todistelua pakosta
tai uhkaamisesta?*

kertomuksen tukena oli lääkärintoiminta raiskauksen fyysisistä merkeistä. Todistajanlausunto X:n järkyttyneestä mielentilasta, kun tämä oli tullut kertomaan raiskauksesta, lisää asianomistajan kertomuksen painoarvoa. Raiskausrikoksissa voi olla löydettävissä myös muun muassa tekijän hiuksia, tupakantumppi tai rikkoutuneet vaatteet, joilla on usein asianomistajan kertomuksen luotettavuutta lisäävä voima. On tärkeää, että raiskauksesta saadaan todisteita lääkärintoimintaa varten.

Tekijäkeskeinen näkökulma

Rikoslakimme lähtee tekijäkeskeisestä näkökulmasta raiskausrikosten osalta. Mitä tekijän voidaan ajatella havainneen tilanteessa, onko tilanteeseen liittynyt pakkoa, väkivaltaa tai sen uhkaa? Vaikka voidaan ajatella sukupuolisen kanssakäymisen

yleisesti edellyttävän osapuolilta suostumusta, se ei ole lain lähtökohta. Raiskaus- ta lievempi teko, pakottaminen sukupuoliyhteyteen, tulee rikoslain mukaan ensisijaisesti kyseeseen, jos tilanteessa on ollut pakkoa, väkivaltaa tai sen uhkaa vain vähäisessä määrin. Seksuaalisen itsemääräämisoikeuden mukaan jokainen saa itse päättää omasta kehostaan.

Rikoslakissa olisi kehittämisen varaa uhrin näkökulman esille tuomiseksi, sillä uhrin tahtotilalle ei anneta raiskausrikoksissa vieläkään riittävää painoarvoa. ”Ei” on ei ja kehonkielestä voisi tekijänkin olettaa päättelevän, onko uhri halunnut fyysisistä kanssakäymistä. Jos suostumus halutaan liittää edelleen raiskausrikosten yhteyteen, tulisi sitä tulkita uhrin näkökulmasta. Tekijä kantakoon vastuun suostumuksen saamisen todistamisesta.

Lähteet:

Hahto, Vilja 2004: *Uhrin myötävaikutus ja rikoksentekijän vastuu. Rikos- ja vahingonkorvausoikeudellinen tutkimus tekoa edeltävästä uhrikäyttäytymisestä fyysisistä koskemattomuutta loukkaavissa rikoksissa.* Helsinki 2004.

HE 6/1997 vp – Hallituksen esitys eduskunnalle oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan kohdistuvia rikoksia sekä seksuaalirikoksia koskevien sääntöjen uudistamiseksi.

Kaukonen, Martta (toim.): *Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö. Selviytymiskertomuksia.* Juva 2003. KKO 2001:62

Niemi-Kiesiläinen, Johanna: *Mitä seksuaalirikoksilla halutaan suojella? Teoksessa: Honkatukia, Niemi-Kiesiläinen, Näre: Lähentelyistä raiskauksiin. Tyttöjen kokemuksia häirinnästä ja seksuaalisesta väkivallasta, s. 137–168.* Helsinki 2000.

LYHYTELOKUVA KOULUKIUSAAMISESTA VALMISTEILLA

Raahessa työstetään parhaillaan tositapahtumiin perustuvaa lyhytelokuvaa koulukiusaamisesta. Kiusanhenki-elokuva kertoo Arttu-pojan piinaavista kouluvuosista ala-asteella, henkisen ja fyysisen koulukiusaamisen varjossa.

– Artun tarinasta tehtiin viime syksynä teatteriversio, jonka näki Raahessa noin 1500 koululaista, kertoo käsikirjoittaja-ohjaaja **Kati Lintunen** T:mi Tuotanto Filmaattisesta.

– Valmisteilla olevassa elokuvassa näyttelee kuutisenkymmentä lasta ja nuorta Raahesta, Kempeleestä ja Oulaisista.

– Kiusanhenki pakottaa nuoren katsojan miettimään, millaisia kiusaamisen seuraamukset ovat. Toisaalta se antaa myös opettajille ja kasvattajille uuden näkökannan kiusaamistapausten selvittelyyn. Kiusanhenki ei hae syyllisiä, vaan se laittaa katsojan miettimään, kuinka kanssatoveria tulisi kohdella, jotta kaikilla olisi turvallinen ja tasapainoinen koulu- ja kasvuympäristö.

– Filmi sopii erittäin hyvin 3–9-luokkalaisten valistustyöhön sekä kasvattajille ja viranomaisille opetusmateriaaliksi, Lintunen sanoo. Kiusanhenki valmistuu elokuussa 2009. Sitä voi tilata ennakkoon 30.6. mennessä 10 % alennuksella (lähtöhinta 80 € + 22 % alv ja postituskulut). Elokuvan kesto noin 40 min. Tekstititys suomen, ruotsin, englannin ja viron kielellä.

Ennakkotilaukset ja lisätietoja:

Kati Lintunen, kati.lintunen@filmaattinen.fi,
www.filmaattinen.fi

Venäjänkielisten vaikea saada apua syrjäntilanteissa

Venäjänkielisten ovat Suomen nopeimmin kasvava maahanmuuttajaryhmä ja suuri kielellinen vähemmistö. Puutteellinen suomen kielen taito haittaa viranomaisten kanssa asiointia.

Jekaterina Tantun tasa-arvovaltuutetulle tekemä selvitys Venäjänkielisenä Suomessa 2008 antaa yleiskatsauksen venäjänkielisten tilanteeseen Suomessa. Selvityksessä huomioidaan niitä osa-alueita, joita tutkimukseen osallistuneet haastatellut ovat itse halunneet nostaa esiin.

Selvityksen mukaan venäjänkielisten ongelmana on puutteellinen suomen kielen taito. Suomen kielen riittämätön ymmärtäminen ilmenee muun muassa syrjäntilanteissa.

Haastateltujen kokemusten mukaan venäjänkielisiin suhtaudutaan usein negatiivisesti koulussa ja työelämässä. Myös viranomaisten kanssa asioiminen koetaan hankalaksi. Haastatellut pelkäävät, että entisen kansalaisuuden esiintuominen saattaa aiheuttaa leimaantumista virkavalan silmissä.

Syrjäntäkokemukset ja väkivalta

Tutkimukseen osallistuneet ilmaisivat useasti tullessa syrjityiksi, mutta kertoivat kokemuksesta harvoin. Tutkintapyyntöön mahdollisuudesta ei tiedetä. Myös rasismi saatetaan nimetä ainoastaan kiusaamiseksi tai väärinymmärtämiseksi.

Venäjänkielisten kokevat syrjintää työhönottotilanteissa. Jotkut työnantajat käyttävät hyväkseen tietoa siitä, ettei työnhakija tunne lainsäädäntöä. Monet haastatelluista eivät usko mahdollisuuksiinsa edetä työelämässä kielitaidon kehittymisestä huolimatta.

Usein maahanmuuttajanaiset vähättelevät tai peittelevät kokemaansa väkivaltaa, koska eivät tunne suomalaista lainsäädäntöä eivätkä osaa ottaa selvää asioista puutteellisen kielitaitonsa takia. Väkivaltaiset suomalaiset puoliset saattavat myös estää naista saamasta tietoa lainsäädännöstä. Voidaan esimerkiksi uskotella, että avioero johtaa maasta karkotukseen.

RIKU ja venäjänkielisten

Galina Vasilenko työskentelee Rikosuhripäivystyksen Ulrik-projektissa Joensuussa. Vuonna 2007 käynnistynyt projekti vahvistaa RIKUn osaamista ulkomaalaistaustaisten auttamiseksi. Tavoitteena on kouluttaa ulkomaalaistaustaisia tukihenkilöitä.

Vasilenko toimii venäjänkielisten tukihenkilönä ja on sitä kautta selvillä RIKUn ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden tilanteesta. Viime vuonna Itä-Suomen alueella oli 19 venäjänkielistä asiakasta ja Vasilenko ainoa venäjänkielinen tukihenkilö. Kuluvan vuoden aikana oli asiakkaita huhtikuun loppuun mennessä 20 lisää.

– Eniten yhteydenottoja tulee perheväkivalta- ja henkirikostapauksissa. Seuraavaksi eniten yhteyttä otetaan työpaikkasyrjinnästä ja joukossa on myös rasismia kokeneita.

Suurimmiksi ongelmiksi Vasilenko mainitsee samat asiat, jotka tulivat ilmi Venäjänkielisenä Suomessa -selvityksessä.

– Venäjänkielisten ja muiden ulkomaalaistaustaisten ongelmana on heikko suomen kielen taito. Ongelmana on myös, ettei tunneta oikeusjärjestelmää eikä tiedetä, mistä voi hakea apua. Moni pelkää maastakarkotusta eikä siksi uskalla kääntyä esimerkiksi poliisin puoleen.

Lisätietoja

Venäjänkielisenä Suomessa 2008 -selvitys on julkaistu sähköisesti vähemmistövaltuutetun sivuilla www.ofm.fi. Painetun selvityksen tilaukset: ofm@ofm.fi.

Ulrik-projekti vahvistaa RIKUn osaamista ulkomaalaistaustaisten rikoksen uhrien auttamiseksi. Projektia toteutetaan RAY:n tuella. Lisää tietoa: <http://www.riku.fi>

Monet nuoret venäjänkielisten pystyvät toimimaan joustavasti kahdella kielellä. Vähemmistövaltuutettu ehdottaakin kaksikielisyyden tukemista jo varhaiskasvatusvaiheessa ja kielten opetuksen kehittämistä.

KAKSIKIELISYYDEN MAHDOLLISUUDET

Venäjänkielisten ovat Suomen suurin ja nopeimmin kasvava maahanmuuttajaryhmä. Vähemmistövaltuutetulle tehty selvitys osoittaa, ettei tätä resurssia täysin tunnusteta eikä maahan muuttaneiden kielen ja kulttuurin tuntemusta ole täysin hyödynnetty.

Toisaalta selvitys kertoo kaksikielisyyden mahdollisuuksista. Esimerkiksi nuoret venäjänkielisten pystyvät toimimaan joustavasti kahdella kielellä. Vähemmistövaltuutettu ehdottaakin kaksikielisyyden tukemista jo varhaiskasvatusvaiheessa ja kielten opetuksen kehittämistä.

Vähemmistövaltuutettu ehdottaa viranomaisten ja venäjänkielisen yhteisön vuoropuhelun kehittämistä. Venäjänkielinen uutistarjonta antaisi myös äskettäin maahan muuttaneille mahdollisuuden seurata Suomen tapahtumia.

Vuoden 2007 lopussa suurimmat vieraskielisten ryhmät Suomessa olivat venäjänkieliset (45 224 henkilöä), vironkieliset (19 812), englanninkieliset (10 589), somalinkieliset (9 810) ja arabiankieliset (8 119). Eniten venäjänkielisiä asui Helsingissä, yli 11 000.

(Lähde: Tilastokeskus, Suomen väestö 2007)

Diskriminerade ryskatalande har svårt att få hjälp

TVÅSPRÅKIGHETENS MÖJLIGHETER

De ryskatalande är den största och snabbast växande invandrargruppen i Finland. Den för jämställdhetsombudsmannen utförda utredningen visar att man varken känner till denna resurs eller till fullo utnyttjar invandrarnas färdigheter i språk och kultur.

Å andra sidan berättar utredningen vilka möjligheter tvåspråkigheten kan ge. Unga ryskatalande kan till exempel flexibelt verka på två språk. Minoritetsombudsmannen föreslår att man skall stöda tvåspråkigheten redan i förskoleskedet samt att språkundervisningen utvecklas.

Minoritetsombudsmannen föreslår att man utvecklar dialogen mellan myndigheterna och det ryskatalande samfundet. Ryskspråkiga nyhetssändningar skulle ge även de nyinflyttade möjlighet att följa med vad som händer i Finland.

I slutet av år 2007 var de största främmande språkgrupperna i Finland ryska (45 224 personer), estniska (19 812 personer), engelska (10 589 personer), somali (9 810 personer) och arabiska (8 119 personer). Flest ryskatalande bor i Helsingfors, över 11 000 personer.

(Källa: Statistikcentralen, Finlands befolkning 2007)

Den snabbast växande invandrargruppen är de ryskatalande och de utgör en stor språklig minoritet i Finland. Bristfälliga kunskaper i finska försvårar kontakterna med myndigheterna.

Jekaterina Tanttu har sammanställt utredningen *Venäjänkielisenä Suomessa 2008* (att vara ryskatalande i Finland) för jämställdhetsombudsmannen. Utredningen ger en översikt över de ryskatalandes situation i Finland. Den uppmärksammar de delområden som de intervjuade själva velat föra fram.

Bristfälliga kunskaper i finska är enligt utredningen det största problemet för de ryskatalande. Det att man inte förstår finska tillräckligt bra kommer fram bl. a. då man diskrimineras.

De intervjuade har upplevt att inställningen till ryskatalande i skolor och arbetslivet ofta är negativ. Många anser att det är besvärligt att sköta sina ärenden med myndigheterna. De är rädda för att stämplas av myndigheterna om de uppger sin ursprungliga nationalitet.

Våld och erfarenheter av diskriminering

Deltagarna i undersökningen medgav att de ofta blivit diskriminerade men att de sällan berättat om sina upplevelser. De kände inte till möjligheten att begära prövning. Även rasism kan rubriceras som enbart bråk eller missförstånd.

Ryskatalande upplever diskriminering då de söker arbete. Några arbetsgivare utnyttjar arbetssökandens okunskap om lagparagraferna. Flera intervjuade tror inte på att förbättrade språkkunskaper ökar möjligheterna till avancemang i arbetslivet.

Invandrarkvinnorna underskattar eler döljer ofta sina upplevelser av våld eftersom de varken känner till finländsk lagstiftning eller kan ta reda på saker på grund av bristande språkkunskaper. Möjligen kan även en våldsam finländsk make

hindra kvinnan att ta reda på information om lagstiftningen. Man kan t.ex. påstå att skilsmässa leder till utvisning ur landet.

RIKU och ryskatalande

Galina Vasilenko arbetar vid Ulrik-projektet inom Brottsofferjouren (RIKU) i Joensuu. Projektet, som har startats år 2007, förstärker RIKUs färdigheter att hjälpa personer som har utländskbakgrund. Målsättningen är att utbilda stödpersoner med utländsk bakgrund.

Vasilenko verkar som stödperson för ryskatalande och känner därför till livssituationen hos RIKUs klienter med utländsk bakgrund. Föregående år hade RIKU i Östra Finland 19 ryskatalande klienter och Vasilenko är den enda ryskatalande stödpersonen. Under de första fyra månaderna 2009 har det kommit 20 nya klienter.

– De flesta kontakterna har gällt fall av familjevåld och brott mot liv. Näst mest kontakter kommer om arbetsplatsdiskriminering och bland dem finns även offer för rasism.

De största problemen är enligt Vasilenko de samma som kom fram i utredningen.

– Det stora problemet för både ryskatalande och andra personer med utländsk bakgrund är bristfälliga kunskaper i finska. Andra problem är att man varken känner till rättsväsendet eller vet hur och var man kan få hjälp. Många är rädda för att utvisas ur landet och vågar inte därför vända sig t.ex. till polisen.

Tilläggsinformation

Utredningen Venäjänkielisenä Suomessa 2008 -har publicerats (på finska och ryska) elektroniskt på minoritetsombudsmannens [www-sidor](http://www.sidor.fi), www.ofm.fi. Den tryckta publikationen kan beställas från: ofm@ofm.fi.

Ulrik-projektet förstärker RIKUs färdigheter att hjälpa brottsoffer med utländsk bakgrund. Projektet förverkligas med RAY:s stöd. Mera information på: <http://www.riku.fi>

SATTUU VAAN EI NÄY

Näkökulmia henkisestä väkivallasta

Tervetuloa Kouvolaan!

Haluamme olla mukana tärkeässä keskustelussa henkisen väkivallan kohtaamisesta, tunnistamisesta ja vaikutuksista. Siksi valitsimme henkisen väkivallan aiheeksi vuoden 2009 seminaariimme.

Henkinen väkivalta on yhä tabu yhteiskunnassamme ja uhreilla on taipumus salata kokemaansa pitkään. Henkiseen väkivaltaan liittyvät myytit, asenteet ja epätietoisuus vaikeuttavat uhrien tunnistamista, avun hakemista ja tarjoamista. Valitettavan usein tämä koskee myös auttavien tahojen työntekijöitä.

Ihminen on kekseliäs, siksi myös henkistä väkivaltaa on todella monenlaista. Se voi olla esimies–alaissuhteeseen liittyvää tai perheenjäsenten välistä. Se voi olla koulussa oppilaiden välistä tai opettajan ja oppilaan välistä. Henkinen väkivalta voi olla lyhyt- tai pitkäkestoista, pahimmillaan elämäniän kestävä.

Henkisen väkivallan välineenä voidaan nykyään käyttää perinteisten suorien kohtaamisten lisäksi internetiä, jossa tapahtuvan henkisen väkivallan muodoista emme vielä tiedä kovin paljon ja emme ainakaan tiedä mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

Lisääntyvä monikulttuurisuus ja moninaisuus yhteiskunnassa lisää valitettavasti myös syrjintää ja rasismia henkisen väkivallan muotoina. Tietämättömyys on usein esteenä tarpeellisen tuen antamiseksi näiden rikosten kohteeksi joutuille.

RIKU on järjestänyt jo yli kymmenen vuoden ajan vuosittain kaksipäiväisen valtakunnallisen seminaarin. Tänä vuonna seminaari järjestetään Kouvolaan.

Seminaari on tärkeä tapahtuma niin RIKUn henkilökunnalle ja vapaaehtoisille kuin muillekin rikosuhrityötä tekeville. Seminaariin on perinteisesti osallistunut myös viranomaisia, kriisityöntekijöitä ja muita RIKUn yhteistyötahojen edustajia. Se kokoaa vuosittain yhteen noin 200 rikosuhriasioista kiinnostunutta.

Petra Kjällman
toiminnanjohtaja, Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystyksen valtakunnallinen seminaari 2.–3.10.2009, Kouvola
Kouvola-talo, musiikkisali, Varuskuntakatu 11

OHJELMA

PERJANTAI 2.10.2009

Puheenjohtaja pääsihteeri Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti

9.00	Ilmoittautuminen ja tulokahvit
10.30	Seminaarin avaus, Kouvolan kaupungin edustaja
10.45	Henkinen väkivalta – mitä, missä, milloin
Satu Hintikka, aluejohtaja, Rikosuhripäivystys, Sisä-Suomen aluetoimisto
11.15	Henkisen väkivallan seuraukset
Ritva Ropponen, Kriisikeskuksen johtaja, psykoterapeutti, Joensuu
12.00	Lounas
13.30	Syrjintä ja rasismi henkisen väkivallan muotona
Johanna Suurpää, vähemmistövaltuutettu, valtioneuvosto
14.15	Poliisiyllyjohtajan puheenvuoro
Poliisiyllyjohtaja Mikko Paatero
15.00	Kahvitauko
15.30	Henkinen väkivalta ja työturvallisuus
Päivi Rauramo, asiantuntija, Työturvallisuuskeskus
16.15	Vapaaehtoisten muistaminen, tiedotusasiat
16.40	Musiikkiesitys
19.00–
20.30	Kaupungin vastaanotto

LAUANTAI 3.10.2009

Puheenjohtaja toiminnanjohtaja Petra Kjällman, Rikosuhripäivystys

9.30	Tervehdyspuheenvuoro
9.45	Vapaaehtoisen puheenvuoro
10.00	Syyttäjän näkökulma
Yrjö Reenilä, kihlakunnansyyttäjä, Helsinki
10.45	Kahvitauko
11.15	Hoidon laiminlyönti ja henkinen väkivalta
Sirkku Mehtola, toiminnanjohtaja, Viola – väkivallasta vapaaksi ry, Mikkeli
12.00	Narsismi – lyönnit eivät pahinta
Jorma Myllärniemi, psykoanalyttikko, kirjailija
12.45	Tauko
13.00	Koulukiusaaminen
Juuso Peura, nuorisotyön päällikkö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto
14.00	Päivien päätössanat, Petra Kjällman
	Lounas ja kotiinlähtö

Seminaari on maksullinen • Ilmoittautuminen ja lisätietoja: www.riku.fi

Ulkomaalaistaustainen kohtaa monta ongelmaa jouduttuaan rikoksen kohteeksi Suomessa

Suomeen tulee lähivuosina ennätysmäärä turvapaikanhakijoita. He kasvattavat merkittävästi Suomessa oleskelevien ulkomaalaistausten määrää. Monet erityiskysymykset, joita tulee huomioida ulkomaalaisten tutustuttamisessa Suomeen, on jo tunnustettu ja tunnistettu, mutta monia asioita on vielä jäänyt ilman riittävää huomiota. Eräs näistä asioista on Suomen oikeusjärjestelmään tutustuminen, sitä ei huomioida lainkaan.

Mitä enemmän Suomessa on ulkomaalaistaustaisia, sitä enemmän on myös Suomessa rikoksen uhriksi joutuneita ulkomaalaistaustaisia. Rikosuhrikysymyksissä ulkomaalaistaustainen Suomessa rikoksen uhriksi joutunut lasketaan erityisen haavoittuvien ryhmään.

Kieliongelma

Suomalaisenkin on vaikeaa ymmärtää kaikkea tarvitsemaansa voidakseen toimia oman etunsa ja oikeuksiensa mukaisesti jouduttuaan rikoksen kohteeksi. Vieläkin vaikeampaa se on henkilölle, joka on kokonaan toisesta kulttuurista eikä ymmärrä kieltämme. Usein hän ei ymmärrä myöskään englantia, mikä helpottaisi merkittävästi asiointia viranomaisten kanssa.

Käsillä puhuen asiat eivät kovin hyvin tule selviksi. Tulkikysymys onkin asia, jonka eteen ulkomaalaistaustainen rikoksen uhri joutuu pääsääntöisesti. Tilanne ei ole hyvä. Suomessa tulkin saa julkisista varoista, mikäli viranomainen niin päättää. Se merkitsee sitä, että asiakkaan tulee olla viranomaisen ”kirjoissa”. Näin järjestöjen asiakkuuteen ei ole mahdollista saada tulkkia julkisista varoista, ellei asiakas ole

valmis kertomaan tarinaansa myös viranomaiselle. Rikoksen uhrille viranomaisen tulee taata tarvittavat tulkkipalvelut. Tässäkin on vielä puutteita. Asiakkaalla voi kulttuuristaan johtuen olla este jonkun tietyn tulkin hyväksymiselle. Viranomaisen on tehnyt oman päätöksensä käyttäen vain tiettyjä tulkkeja, joiden ammatillinen osaaminen ei välttämättä ole riittävä. Asiakas voi itse luulla ymmärtävänsä riittävästi suomea pärjätäkseen.

Sisäasiainministeriön maahanmuuttoaosastolla tehtiin hyvä avaus asiointilan parantamiseksi ja selkiyttämiseksi koskien vastaanottokeskuksissa asuvia Rikosuhripäivystyksen asiakkaita. Vastaanottokeskuksiin on lähtenyt 3.2.2009 päivätty kirje maahanmuuttojohtaja **Sirkku Päivärin**teen ja ylitarkastaja **Pia Salmelan** allekirjoittamana. Kirjeessä todetaan mm., että ”Rikosuhripäivystyksen mukaan asianosaisten oikeusturvan kannalta olisi tärkeää voida käydä heidän kanssaan tilannetta selkiyttäviä keskusteluja ymmärrettävästi ammattitaitoisen tulkin välityksellä, sillä omaisten käyttäminen tulkkaustehtävässä voi hyvin aiheuttaa väärin tulkkauksia ja väärin ymmärryksiä. Tämä Rikosuhripäivystyksen esittämä näkemys tulee ottaa huomioon arvioitaessa rikosuhripäivystyksen asiakkaan tulkkipalvelun tarvetta”.

Vastaanottokeskusten tarpeet

Vastaanottokeskuksille lähetetty kirje on hyvä avaus, mutta ei lähimainkaan riittävä vastaus tulkkipalveluiden saatavuuteen julkisilla varoilla. Tilanne Suomessa ei ratkea itsestään, päinvastoin se vaikeutuu entisestään. Uusia vastaanottokeskuksia pe-

rustetaan välittömään tarpeeseen perustuen jatkuvasti, arviolta jopa 50. Niihin jokaiseen tarvittaneen henkilöstöä, kuhunkin vähintään 20 kielitaitoista ja maahanmuuttoasioita ymmärtävää ammattilaista. Kokonaisuudessaan osaavan henkilöstön tarve on näin laskettuna vähintään 1000. Mistä tämä henkilöstö löydetään? Ja jos ei löydetä, mitä siitä seuraa? Työ tehtäen epäpätevien voimin niin hyvin kuin taide-taan.

Pakon edessä on tyydyttävä vähempään, niin se vaan on. Toisaalta nyt osataan arvioida mitä on tulossa ja lisävaikeuksien ehkäisemiseksi pitäisi tehdä nopeita päätöksiä. Uusien (ja vanhojen) vastaanottokeskusten henkilöstölle olisi tarpeen pikavauhtia rakentaa koulutusta muun lisäksi suomalaisesta oikeusjärjestelmästä ja rikoksen uhrille saatavilla olevasta tuesta. Koulutuksen toteuttajiksi voisi ottaa mukaan kansalaisjärjestöjä siltä osin kuin heillä on asiaan liittyvää tarvittavaa osaamista.

Mitä paremmin vastaanottokeskusten henkilöstö tuntee asiakkaansa, heidän tarpeensa ja suomalaisen yhteiskunnan mahdollisuudet, sitä paremmin he tulevat kohdatuksi myös jouduttuaan rikoksen uhriksi.

Herbjørg Wassmo: Lasi maitoa, kiitos

Kustannusosakeyhtiö Otava 2008. 397 s.

Alkuteos: Et glass melk takk. Kääntäjä: Katriina Huttunen.

Dorte elää Liettuan maaseudulla vaatimattomasti elämää äitinsä ja siskonsa kanssa. Isän kuoltua on perheen talous ajautunut ahtaalle. Töitä ei tahdo löytyä ja perhetä uhkaa hääto asunnostaan. Pelastuksen tilanteeseen tarjoaa puolittutun esittelemä työpaikka Tukholmassa. Työ tarjoilijana ja luvutat suuret tulot takaisivat kodin säilymisen. Tienattuaan tarpeeksi Dorte voisi palata kotiin.

Karu totuus alkaa paljastua jo ennen maasta poistumista. Lopulta Dorte pää-

tyy seksiorjaksi Norjaan. Hän joutuu myymään itseään suljettuna taloon, passittomana ja rahattomana, vailla mahdollisuutta lähteä. Jotenkin Dorte onnistuu säilyttämään uskonsa ihmisiin. Jossakin täytyy olla myös hyviä ihmisiä, jotka välittävät, hänestäkin.

Kirja on karua luettavaa. Miten tällaista voi tapahtua Pohjoismaissa? Miten voi löytyä koko ajan lisää miehiä asiakkaiksi? Eivätkö he näe vai eivätkö vain välitä? Vaikka tarina on fiktiivinen, tämä on jol-

lekin totta. Nykypäivän orjilta on riistetty ihmisyys ja he ovat omaisuutta, tavaraa, joiden avulla joku muu tienaa rahaa. Paljon.

Norjalainen Wassmo on arvostettu kirjailija niin kotimaassaan kuin ulkomailla. Hänet on palkittu mm. Pohjoismaisella kirjallisuuspalkinnolla. Hänen muita suomennettuja teoksiaan ovat Seitsemäs kohtaaminen ja Dinan kirja. Jälkimmäisestä on tehty myös elokuva.

AJANKOHTAISTA

Ihmiskaupparaporttoija parantaisi uhrien oikeusapua

Ihmiskaupan uhrien oikeudellista apua ja neuvontaa tulisi kehittää. Mahdolliset uhrin eivät välttämättä tunne oikeuksiaan, mikä voi vaikeuttaa uhrien tunnistamista sekä heidän oikeuksiensa toteutumista.

Oikeusapu voi jäädä toteutumatta erityisesti silloin, kun rikossyytettä ei nosteta esimerkiksi siksi, ettei tekijä ole maassa.

Puutteet ovat käyneet ilmi Vähemmistövaltuutetun aloitettua vuoden alusta toimintansa kansallisena ihmiskaupparaporttoijana. Raporttoijan tehtävänä on mm. tehdä suosituksia ja raportoida ihmiskaupasta ja siihen liittyvistä ilmiöistä. Hän voi myös avustaa mahdollisia ihmiskaupan uhria.

Ihmiskaupparaporttoija esittää ensimmäisessä suosituksessaan kirjallisen tietopaketin tuottamista ihmiskaupan uhrin oikeuksista. Suosituksena on myös uhrien yksilöllisten tarpeiden parempi huomioi-

minen ja oikeusavun ulottaminen kaikille ihmiskaupan uhreille.

Suomi on ihmiskaupan uhrien kauttakulku- ja kohdema

Suomi on vuosittain arviolta satojen ihmiskaupan uhrien kauttakulku- ja kohdema. Ihmiskaupan uhrin voivat olla naisia, lapsia tai miehiä.

Suomessa ihmiskauppaa ilmenee ainakin prostituutio- ja paritustoiminnassa. Ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttäminen esimerkiksi kotitalouksissa, ravintola-, rakennus-, siivous-, metalli-, kuljetus- ja puutarha-aloilla sekä marjanpöiminnassa voi täyttää ihmiskaupparikoksen tunnusmerkistön. Elinkauppaa ei Suomessa ole toistaiseksi tavattu. Myös Suomen kansalaiset voivat uhrutua ihmiskaupassa.

Ihmiskaupassa tekijät pyrkivät hyväk-

sikäyttämään uhria seksuaalisesti ja/tai taloudellisesti. Tekijät pyrkivät kontrolloimaan uhria esimerkiksi rajoittamalla tämän liikkumisvapautta, uhkailemalla, painostamalla tai käyttämällä psyykkistä ja fyysistä väkivaltaa. Uhka voi kohdistua myös uhrin omaisiin lähtömaassa. Tekijät pitävät uhrejaan harvoin fyysisesti vankeina, vaan turvautuvat erityyppisiin henkisen painostuksen keinoihin. Tällainen painostuskeino on esimerkiksi uhrin saattaminen velkasuhteeseen.

Lisätietoja:

Vähemmistövaltuutettu /
Kansallinen ihmiskaupparaporttoija
Johanna Suurpää

Ylitarkastaja (ihmiskauppa-asiat)
Venla Roth
www.ofm.fi

Hannele Törrönen (toim.): Vaiettu naiseus

Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta,
nimeämisestä ja hoitamisesta.

Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. 167 s.

Tilaukset: www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/julkaisut

Naisen väkivaltaisesta käyttäytymisestä on vaiettu pitkään. Koko asiasta puhuminen on selvästi koettu jollakin tapaa poliittisesti epäkorrektiksi tai kiusalliseksi. Ideologisesti suuntautunut naistutkimus on osaltaan johtanut siihen, että naisen toiminta on kyseenalaistamattomasti nostettu ideaaliksi, jolloin kaikki pahuus on ollut helposti sijoitettavissa mieheen. Vasta naisten väkivaltaisen käyttäytymisen lisääntyneen voimakkaasti viime vuosina on ongelma ollut pakko myöntää.

Käsillä oleva artikkelikokoelma perustuu Ensi- ja turvakotien liiton projektiin (2004–2008), jonka tavoitteena oli tunnistaa, nimetä ja hoitaa naisten väkivaltaa. Teos on sikäli urauurtava ja ansiokas, että siinä puhutaan naisen väkivallasta rehellisesti ja avoimesti, ilman 1970-luvun feminististä jargonia. Kirjoittajat eivät vetäydy yhteiskunnan vääristymien, eriarvoisuuden tai selittelyn retoriikan taakse, vaan tarkastelevat ongelmaa sellaisena kuin se ilmenee: väkivaltana. Ja väkivaltaa totisesti kirjassa riittää: lasten kaltoinkohtelua ja parisuhdeväkivaltaa niin henkisessä kuin fyysisessäkin muodossa.

Avointa puhetta naisen väkivallasta

Hannele Törrönen laittaa rehellisesti ja kaunistelematta raamit sille, mistä tässä mainiossa kirjassa on kysymys: ”Sosiaali- ja terveystoimen sekä myös turvakotien työntekijöiltä olemme toistuvasti kuulleet huolesta, että naisten väkivallasta puhuminen on naisen syyllistämistä. Omista tekemisistään? Taustalla on uskomus, että naisen väkivalta parisuhteessa on aina itsepuolustusta ja siten ymmärrettävää. Entä lapsen pahoinpitely tai kaltoin kohtelu? Se ei ainakaan voi olla itsepuolustusta. Jos naisen teko nimetään ääneen, se ei ole

syyllistämistä. Sehän on havainto. Nainen on tietysti yhtä vastuullinen tekemisistään kuin mieskin.”(s. 25)

Tässä sanotaan suoraan se, mistä on niin pitkään vaiettu: väkivalta on ei-toivottua ja tuomittavaa – harjoittaa sitä sitten mies tai nainen. Lähisuhdeväkivalta on äärimmäisen vaikea ja monimutkainen ongelmakenttä, ja sen Vaiettu naiseus -kirjan kirjoittajat myöntävät suoraan. Artikkeleissa kannetaan aitoa huolta siitä, että niin kauan kuin naisen väkivalta hyväksytään vetoamalla itsepuolustukseen, väsymykseen tai sukupuolten väliseen eriarvoisuuteen, on myös avunsaanti vaikeaa tai mahdotonta. Apua ei saa, ellei ongelmaa tunnusteta ja myönnetä.

Tapauskertomusten myötä sana muuttuu lihaksi – ja tapaukset ovat kieltämättä traagisia ja koskettavia

Kirjassa käydään tiiviisti läpi väkivaltaan liittyviä psykologisia ja sosiaalisia tekijöitä. Ongelmakenttä taustoitetaan ansiokkaasti ja jämäkästi kuten hyvässä tutkimuksessa kuuluukin tehdä. Teoriaan ja akateemiseen jähkailuun ei onneksi juututa, vaan tapauskertomusten myötä sana muuttuu lihaksi – ja tapaukset ovat kieltämättä traagisia ja koskettavia. Kirja realisoii väkivallan ja osoittaa, miten äkillisellä, hallitsemattomalla purkauksella voi olla kauaskantoisia seurauksia. Joskus tuntuu kuin tapauskertomusten naiset eivät itsekkään oikein tietäisi olevansa väkivaltaisia: urpoja ei vain tarvitse sietää, lapset ovat väsyttävä ja leipäveitsi hiljentää rasittavan miehen. Siksi on kunnioitettavaa, että kirjoittajat uskaltavat olla poliittisesti epä-

korrekkeja ja sanoa suoraan, että nainenkin voi olla väkivaltainen ja että naisen väkivallasta puhuminen on myös naisasiaa.

Kirja on hyvä ja jäntevä keskustelun-avaus naisten väkivallasta. Se antaa sen, mitä nimessään lupaakin: välineitä naisen väkivallan tunnistamiseen, nimeämiseen ja hoitamiseen. Usein auttamistyöntekijöiden sinänsä humaani pyrkimys ymmärtää asiakastaan saattaa pahimmillaan olla ongelman kieltämistä ja sivuuttamista. Vaikka kirjoittajat sanoutuvatkin ansiokkaasti irti yliymmärtämisen noidankehästä, niin paikoin tapauskertomusten karuus johtaa siihen, että lukija alkaa kuitenkin ’ymmärtää’ väkivaltaisen naisen motiiveja. Mutta tämä ymmärtäminen on enemmänkin tietoiseksi tulemistakin kuin väkivallan hyväksymistä. Ja tässä teos onnistuu pysymään loppuun asti johdonmukaisena perustemalleen: väkivallan on loputtava, on tekijänä sitten mies tai nainen.

Vaiettu naiseus on mainio puheenvuoro tärkeästä asiasta, hyvin kirjoitettu ja selkeä yleisesitys naisen väkivallasta. Kirja on ehdottomasti suositeltavaa luettavaa kaikille parisuhdetyötä tai ylipäänsä ihmissuhdetyötä tekeville. Väkivalta herättää tunteita ja toisaalta tunteet voivat myös hämärtää realiteettien oivaltamista. Kirja haastaa kaikki ihmissuhde- ja auttamistyössä olevat pohtimaan omaa suhdettaan naisen harjoittamaan väkivaltaan: miten säilyttää puolueeton ja objektiivinen kokonaiskuva – miten olla oikealla tavalla läsnä. Kuten Katriina Hämäläinen ja Ulla Mäihäniemi artikkelissaan ”Väkivaltatyö ajattelee” toteavat: ”Väkivallan kanssa silmätysten oleminen on usein vaikeaa (...) Väkivalta voi herättää tarpeen antaa takaisin samalla mitalla, se voi jähmettää toimintakyvymäksi tai se voidaan haluta selittää vaikkapa äidin väsymyksellä. Aina on katsottava ja tutkittava, auttaako naista lepo ja lohdutus. Joskus auttaa, joskus ei.”

NÄITÄ KYSYTÄÄN – juristi vastaa

Kysymyksiin vastaa asianajaja, varatuomari Mika Haavisto.
Lisätietoja www.aalhy.com

Onko todistajalla läsnäolopakko hovioikeuden istunnossa? Vai onko mahdollista käyttää kuulustelunauhaa käräjäoikeudesta todistajan itsensä pyynnöstä?

Hovioikeudessa suoritettavassa istunnossa on kysymys pääkäsittelystä. Tämä pääkäsittely tarkoittaa sitä, että asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita kuullaan suullisesti. Tämä suullinen käsittely eli pääkäsittely voidaan rajoittaa koskemaan vain osaa valituksen kohteena olevasta asiasta.

Jos asian ratkaiseminen riippuu käräjäoikeudessa vastaanotetun suullisen todistelun uskottavuudesta tai hovioikeudessa vastaanotettavasta uudelta suullisesta todistelusta, hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely. Tällöin käräjäoikeudessa vastaanotettu todistelu on tarpeellisilta osilta otettava vastaan pääkäsittelyssä, jollei estettä ole.

Pääkäsittelyn tarkoitus liittyy olennaisesti käsittelyn suullisuuteen ja välittömyyteen. Tämän vuoksi kuulustelunauhojen käyttäminen ei ole mahdollista todistajan omasta pyynnöstä. Suomalaisessa oikeusjärjestelmässä on lähdetty nykyisin siitä, että suullisuus lisää oikeudenkäynnin varmuutta ja julkisuutta. Oikeuden edessä tapahtuva suullinen ja välitön todistajan kuulustelu antaa luotettavan pohjan todistusharkinnalle. Tämä todistusharkinta tarkoittaa sitä, mikä merkitys todistajankertomukselle annetaan asiaa ratkaistaessa.

Jos käräjäoikeudessa vastaanotettua suullista todistelua ei ole jollakin osin otettava vastaan uudelleen, käräjäoikeudessa kertynyt ääni- tai kuvatalenne voidaan tarvittaessa esittää tarpeellisilta osiltaan hovioikeuden pääkäsittelyssä. On huomiotava, että tämä on poikkeus eikä tällaista menettelyä hovioikeudessa käytetä kuin poikkeustapauksissa.

Kysymyksiä rikoksen uhrin ja rikosasian todistajan asemasta ja oikeuksista voi lähettää osoitteeseen riku-lehti@riku.fi.

Emme voi taata, että kaikkiin lähetettyihin kysymyksiin vastataan Juristi vastaa -palstalla, mutta huomiomme lukijakysymykset mahdollisuuksien mukaan lehden sisällön suunnittelussa. Jos haluat kysymykseesi nopeammin vastauksen, voit jättää sen www.rikunet.fi -verkkopalvelun kautta.

Onko oleskelulupastatuksella (esim. turvapaikanhakija) vaikutusta oikeusavun saamiseen oikeusaputoimistosta tai toisaalta suoraan tuomioistuimen päätöksellä (silloin, kun on kyse seksuaalirikoksesta, lähisuhdeväkivallasta tai törkeästä pahoinpitelystä)?

Oikeusapua annetaan henkilölle, jolla on kotikunta Suomessa. Myös sellainen henkilö, jonka koti- tai asuinpaikka on toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, on oikeutettu Suomessa oikeusapuun. Oikeusavulla tarkoitetaan valtion varoin annettavaa oikeudellista avun tarjoamista. Oikeusapuun kuuluvat tarpeelliset toimenpiteet, oikeudellinen neuvonta sekä avustaminen tuomioistuin- ja muissa viranomaisissa. Oikeusaputoimistoon kuuluu myös vapautus eräistä asian käsittelyyn liittyvistä menoista, kuten tuomioistuimen perimistä käsittelymaksuista.

Riippumatta siitä, onko henkilöllä kotikunta Suomessa vai ei, oikeusapua annetaan oleskeluluvasta ja koti- tai asuinpaikasta riippumatta, jos henkilön asiaa käsitellään Suomen tuomioistuimessa. Oikeusapua voidaan myös antaa, jos oikeusapuun on erityistä syytä.

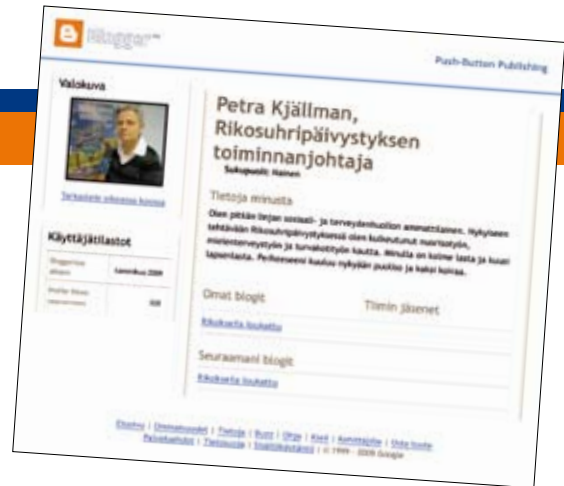
Oikeudellista neuvontaa antavat käytännössä oikeusaputoimistot. Mikäli kyseessä on ns. tuomioistuinasia eli asia, jota käsitellään tuomioistuimessa, oikeusapuun oikeutettu henkilö voi käyttää myös yksityistä asianajajaa.

Rikosasioista annetun lain mukaan tuomioistuin voi määrätä asianomistajalle oikeudenkäyntiavustajan seksuaalirikosta koskevassa asiassa, lähisuhdeväkivallassa ja myöskin henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvassa asiassa, jos sitä rikoksen vakavuus, asianomistajan henkilökohtaiset olosuhteet ja muut seikat huomioon ottaen on pidettävä perusteltuna. Kyseinen lainkohta ei millään tavoin erittele sitä, mikä rikoksen uhrin status tai kansalaisuus on.

Oleskelulupa-asemalla ei ole vaikutusta oikeusavun saamiseen oikeusaputoimistosta tai tuomioistuimen päätöksellä. Ratkaisu tehdään edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti riippumatta siitä, mikä oleskelulupastatus on.

Näistä asioista voi kysyä tietoa myös pakolaisneuvonnasta <http://www.pakolaisneuvonta.fi/>.

Lue Petra Kjällmanin blogikirjoitus kokonaan: <http://rikosuhri.blogspot.com/>

Ote "Rikoksella loukattu" -blogista 6. maaliskuuta 2009:

Korkeimman oikeuden hämmentävä ennakkopäätös

” --- Seminaarit seksuaalisesta väkivallasta pidettiin Hämeenlinnassa, Oulussa ja Rovaniemellä. Teema veti ja seminaarit olivat kansoitetut. --- Erityisesti mieltäni jäi vaivaamaan syyttäjän seminaarissa esille nostama korkeimman oikeuden yllättävä ennakkopäätös liittyen alle 15 vuotiaan rikoksen uhriksi joutuneen velvollisuuteen tulla oikeudenkäyntiin henkilökohtaisesti kuultavaksi, jos hän ehtii täyttää 15 vuotta ennen kuin asia tulee oikeuskäsittelyyn. Erittäin varovaisin mielin ja mahdollisen tietämättömyyteni paljastaen uskallan kuitenkin kysyä korkeimman oikeuden päätöksestä.

Oletetaan, että 12 v lapsi joutuu seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi. Tapahtumasta tehdään hetimiten rikosilmoitus poliisille, joka alkaa tutkia tapausta. Koska alle 15-vuotiaan ei tarvitse itse tulla kuultavaksi oikeudenkäyntiin, niin todistelua varten lapsen kertomus nauhoitetaan asianmukaisesti pian sen tultua tutkintaan.

Tässä kohtaa jokaisen on hyvä huomoida se, että todennäköisesti 12-vuotiaana seksuaalirikoksen kohteeksi joutuneen lapsen henkinen kehitys vähintään hidastuu tilapäisesti tapahtuman johdosta, jolloin on odotettavissa, ettei hän 15 vuotta täyttyään ole kuitenkaan vielä henkisesti 15-vuotiaan tasolla.

Tutkinta kestää eri syistä johtuen (niin hän niillä on tapana) ja se tulee käräjille harmillisesti vasta, kun lapsi on juuri täyttänyt 15 vuotta. Hän, lapsi, siis joutuu käräjäoikeuteen henkilökohtaisesti kuultavaksi todistelutarkoituksessa, eikä hänen tutkinnan alussa antamaansa todistelutarkoituksessa nauhoitettua lausuntoaan saa käyttää.

--- Nyt hänen on siis ”revittävä” kokemus auki, hänen on muistettava mitä silloin lähes kolme vuotta sitten tapahtui ja hänen on kyettävä selvittämään se suullisesti oikeussalissa. Nauhoitetta, joka oli otettu tuoreesti rauhallisessa ja turvallisuudessa ympäristössä ei enää saa käyttää todistelutarkoituksessa.

Tilanteessa, jossa oletettu asianomistaja ei olisi vielä käräjäoikeuden istuntoon mennessä ehtinyt täyttää 15 vuotta, vaikka pian sen täyttäisikin, käytettäisiin hänen kuulemisekseen tutkinnassa otettua nauhoitetta. Tällaisessa tilanteessa on oletettavaa, että mikäli vastaaja häviää jutun käräjäoikeudessa, niin hän mitä suurimmalla todennäköisyydellä valittaa hovioikeuteen tietoisena, että asianomistaja ehtii ennen sitä täyttää 15 vuotta eikä hovioikeus enää voi kuulla käräjäoikeudessa esitettyä nauhoitetta todisteluna. Onhan hyvin mahdollista, ettei asianomistajan henki-

lökohtaisessa kuulemisessa kolme vuotta tapahtuman jälkeen saatava lausunto ole yhtä vakuuttava kuin on tuoreeltaan tapahtuman jälkeen otettu nauhoite.

Korkeimman oikeuden ennakkopäätös asettaa mielestäni mm. oletetun kaltaisesa tapauksessa alaikäisen rikoksen uhrin erittäin epäsuotuisaan asemaan sekä hänen oikeusturvansa että hänen rikoksesta selviytymisensä näkökulmasta. Se antaa vastapuolelle kohtuuttoman edun.

Kysymykseni on, kenen oikeusturvaa korkeimman oikeuden ennakkopäätös varmentaa ja onko se jotenkin yleisen oikeuskäsityksen mukainen? Kysyn samalla, edelleen paljastaen tietämättömyyttäni, onko korkein oikeus koskaan pyöräntänyt päätöstään, jos on, niin olisiko tässä sellaiselle tilaus? Eikö olisi erittäinkin perusteltua erottaa tässä kuulemisasiassa ne lapsiin kohdistuvat rikokset, jotka tulevat tutkintaan vasta uhrin täytettyä 15. Olisiko mitenkään mahdollista, että korkein oikeus voisi tarkentaa päätöstään niin, että jos 15 vuotta täyttänyt täytyisikin kuulla henkilökohtaisesti niissäkin tapauksissa, joissa asianomainen on rikoksen uhriksi joutuessaan ollut alle 15 vuotta, niin myös todistelutarkoituksessa otettua nauhoitetta saisi käyttää samassa tarkoituksessa? ”

Poliisitarkastaja Mikko Lampikoskelle asesessorin arvonimi

Tasavallan presidentti **Tarja Halonen** myönsi itsenäisyyspäivänä 6.12.2008 asesessorin arvonimen poliisitarkastaja **Mikko Lampikoskelle**. Mikko Lampikoski on merkittävä henkilö rikosuhripäivystyksen toiminnan suunnittelun taustalla ja aktiivisesti mukana RIKUn johtoryhmän työssä vuodesta 1998.

Poliisitarkastaja **Mikko Lampikoski** on pitkän työuransa aikana aktiivisesti edistänyt rikoksen uhrin aseman parantamista viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen yhteistyönä. Mikko Lampikoski on ammattitaidollaan, sitkeydellään ja itselleen tyypillisellä rauhallisen vaatimattomalla ja sovittelevalla tavalla tukenut useiden yhteistyöverkostojen syntymistä ja toimintaa.

Mikko Lampikoski toimi puheenjohtajana vuonna 1994 nimetyssä Helsingin

kaupungin sosiaaliviraston ja poliisin yhteistyöryhmässä. Samaan aikaan hän osallistui myös Rikosuhripäivystyksen suunnitteluun ja auttoi viranomaisyhteistyön käynnistämisessä. Vuodesta 1998 lähtien hän on ollut asiantuntijajäsenenä sisäasiainministeriön poliisiosaston edustajana RIKUn johtoryhmässä.

Lampikosken avulla RIKU on saanut monia kehittämisohdotuksia toteutumaan poliisiviranomaisten toimenpiteissä. Poliisin sisälle hän on luonut RIKUn yhdyspoliisiverkoston. Yksi viimeisimpiä merkittäviä käytännön uudistuksia on kysymys tukipalveluihin ohjaamisesta poliisin kuu-lustelulomakkeessa.

Mikko Lampikoski on lisäksi tukenut kansalaisjärjestöjen ottamista mukaan paikallisten turvallisuussuunnitelmien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

nitteluun ja toteuttamiseen.

Lampikoski oli rikosuhritoimikunnan jäsen 2000–2001. Vuosina 2003–2006 hän oli sovittelutoiminnan neuvottelukunnan jäsen ja edisti tällöin aktiivisesti sovittelutoiminnan lakisääteistämistä ja valtakunnallista. Mikko Lampikoski on aktiivisesti osallistunut valtioneuvoston II sisäisen turvallisuuden ohjelman laatimiseen Arjen turvaa -alatyöryhmässä vuosina 2007–2008.

RIKU muisti asesessorin arvonimen saanutta poliisitarkastaja Mikko Lampikoskea vuoden alussa Suomen Setlementtiliiton tiloissa järjestetyssä juhlatilaisuudessa. Kukkia ojentamassa RIKUn toiminnanjohtaja Petra Kjällman.

Poliisin ja RIKUn yhteistyötä vahvistettiin

Tampereen Poliisiammattikorkeakoululla pidettiin maaliskuussa poliisin ja RIKUn yhteiset neuvottelupäivät, joiden tavoitteena oli tiivistää poliisin ja RIKUn käytännön yhteistyötä.

Osallistujia oli kutsuttu kaikista uusista poliisilaitoksista ja RIKUn aluetoimistoista. Hyvin paikalle oli väkeä saapunut, 31 henkilöä, mutta toki muutama Suomen kolka jäi vielä ilman omaa edustusta.

Neuvottelupäivien primus motor oli sisäasianministeriön poliisitarkastaja, asessori **Mikko Lampikoski**, joka oli kehitellyt ajatusta päivistä ja niiden sisällöstä yhdessä RIKUn aluejohtajien **Jaana Koivukankaan** ja **Tiina Rantasen** kanssa. Puheenjohtajana toimi ylikomisario **Vesa Löppönen** Itäkeskuksen poliisipiiristä.

Ajankohtaisia aiheita

Ohjelma sisälsi monenlaista uutta ja mielenkiintoista aihetta. Mikko Lampikoski valaisi poliisin hallintorakenneuudistuksen I ja II vaiheita sekä sisäisen turvallisuuden 2. ohjelmaa. Oikeusministeriön erikoissuunnittelija **Mervi Sarimo** kertoi OM:n ja RIKUn yhteistyöstä ja sen tämänhetkisestä tilanteesta. Hän peräsi yhteistyöhön lisää asennemuutosta, nimenomaan uhrin kantaa ja oikeuksia näkevää asennetta.

Rikosten esikäsittely-yksikön (REK) toiminnasta kertoi Helsingin poliisilaitoksen rikosylikomisario **Jukka Mäkelä**. REKin aloitettua toimintansa Helsingissä helmikuussa 2008 lähes kaikki rikosilmoitukset ohjataan sinne. REK esikäsittelee rikosilmoitukset ja jakaa sen jälkeen tutkit-

tavat rikokset ja rikossarjat poliisilaitoksen muihin yksiköihin. Yksikkö tekee itse lyhytkestoista tutkintaa yksinkertaisissa ja selvissä tapauksissa. Esikäsittely-yksikön perustamisella parannettiin rikostutkinnan laatua, tehokkuutta, rikosten selvitystasoa ja syyttäjyhteistyötä. Uudistusten myötä henkilöstöä on voitu kohdentaa uudelleen muun muassa näkyvään poliisivalvontaan. REK on käytössä myös Oulussa ja leviää mahdollisesti laajemmallekin, kunhan siitä saadaan lisää kokemuksia.

Rikosuhripäivystyksen toimintaa käytännön tasolla ja sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta valotti toiminnanjohtaja **Petra Kjällman**. Aluejohtaja **Jaana Koivukangas** kertoi toiminnasta case-tyyppisesti. Aluejohtaja **Jaana Rossinen** kertoi RIKUn vapaaehtoistoiminnasta ja siihen liittyvästä koulutuksesta ja vapaaehtoisten roolista tukihenkilönä. Projektivastaava **Peter Kariuki** esitteli ulkomaalaistaustaisen rikoksen uhrin kohtaamiseen liittyviä haasteita ja esimerkkejä rasistisista rikoksista.

Oikeus- ja kriminaalipsykologian dosentti **Jaana Haapasalo** luennoi todistajankertomuksen luotettavuudesta. Aihe oli kiinnostava ja luennoitsija alansa ammattilainen. Monenlaisia kysymyksiä heräsi kuulijoiden joukossa ja aiheesta keskusteltiin vapaamuotoisesti vielä myös illalla buffetin lomassa.

Toinen neuvottelupäivä aloitettiin Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkijoiden mielenkiintoisilla esityksillä. **Kati Rantala** teki selkoa perheen sisäisen lähestymiskiellon arviointitutkimuksen

tuloksista. Tulosten mukaan on merkillepantavaa, että kodistaan poistetuille ei ole riittävästi sopivia sijoituspaikkoja.

Päivi Honkatukia esitteli alustavia tutkimushavaintoja meneillään olevasta Rikoksen uhrien kohtaaminen -tutkimuksesta. Tuloksia voimme odotella aikaisintaan syksyllä. RIKU on yksi merkittävimmistä tutkimuksen aineiston tuottajista.

Kehittämisiä

Loppuaika pyhitettiin ryhmätöiden tekemiselle ja niiden purulle. Ryhmissä vaihdettiin kokemuksia nykyisestä käytännön yhteistyöstä poliisin ja RIKUn välillä sekä mietittiin molempipuolisia odotuksia yhteistyölle tänään ja tulevaisuudessa. Ryhmissä laadittiin koosteet ja kehittämisedat paikallisen yhteistyön kehittämiseksi edelleen. Lähes jokaisessa ryhmässä nousi esiin asiakkaiden ohjautuvuus RIKUn palveluihin ja sen parantaminen.

Hyviä ideoita nousi esiin, mm. poliisien koulutuspäiville tiedottamista ja kouluttamista RIKUn toiminnasta sekä paikallisten ohjaus- tai yhteistyöryhmien perustamista.

Käytännön tasolla näitä hyviä ideoita on jo jonkin verran toteutettu ja kalentereihin on merkitty monta yhteistyöpalaveria ja koulutuspäivää eri alueilla. Toivon myös niiden alueiden havahtuvan konkreettiseen toimintaan ja yhteistyön lisäämiseen, joilta ei ollut edustajaa paikalla.

Kaiken kaikkiaan neuvottelupäivät olivat myönteinen kokemus ja toivon niiden jatkuvan vuosittaisena perinteenä.

Vakiintunutta yhteistyötä, mutta kehittämismahdollisuuksia vielä paljon

Poliisiammattikorkeakoululla Tampereella järjestettiin 19.-20.3.2009 samaan aikaan kaksi turvallisuuden ja yhteistyön kannalta tärkeää seminaaria: Poliisin ja Rikosuhripäivystyksen neuvottelupäivät sekä Lähipoliisiseminaari. Molempien seminaarien taustavoimana toimi poliisitarkastaja, asessori **Mikko Lampikoski** sisäasianministeriön poliisiosastolta.

Lähipoliisiseminaarin johtavana teemana oli lähipoliisitoiminnan organisointi ja johtaminen. Seminaariin osallistuivat lähinnä poliisin lääninjohtojen ja poliisilaitosten lähipoliisitoiminnan vastuuhenkilöt. Mikko Lampikoski toimi seminaarin vetäjänä.

Lähipoliisiseminaarissa RIKUn Uudenmaan aluejohtaja **Jaana Koivukangas**

kertoi Rikosuhripäivystyksen palveluvalikoimasta ja toimintakäytännöistä. Pääteemana oli poliisin ja muiden toimijoiden yhteistyö, varhainen puuttuminen ja turvallisuussuunnittelu paikallistasolla, sisältäen kouluväkivaltaan ja -uhkauksiin liittyvä yhteistyö ja toimintamallit.

Poliisilla ja RIKulla on yhteiset asiakkaat, yleensä väkivaltarikosten uhrin. Yhteistyö on vakiintunutta, mutta siinä on vielä paljon kehittämismahdollisuuksia. Poliisin ja RIKUn verkostoitumisen edistämiseksi järjestettiin RIKUn neuvottelupäivien ja lähipoliisiseminaarin yhteinen iltatilaisuus ensimmäisen seminaaripäivän iltana. Tilaisuudessa kahden seminaarin väki verkostoitui ruokailemaan, keskustelemaan ja tutustumaan toisiinsa.

Tilaisuuden jälkeen suuri osa rikulaisista ja poliiseista siirtyi neuvottelupäivien iltakouluun. Poliisiammattikorkeakoulun kampuksen alueella olevassa Pilkkuravintolassa. Satunnaisen seminaarilaisen tekemien havaintojen mukaan verkoston kehittäminen jatkui vielä Pilkun valomerkin jälkeen.

Seminaarien yhtäaikaan järjestäminen ja yhteinen iltatilaisuus olivat onnistunut ratkaisu. Kannatan tämän tyyppisen seminaariyhteistyön jatkamista ja edelleen kehittelyä.

Veli Hukkanen

ylikomisario

Itäkeskuksen poliisipiirin johtaja

RIKU-lehden toimituskunnan jäsen

Ylikonstaapeli Raili Pikkupeura valotti rikosprosessin kulkua Rovaniemen seminaarissa.

Väkivalta aiheena alkuvuoden tapahtumissa

Alkuvuonna väkivaltarikosten uhrien asema oli aiheena useissa eri puolilla maata pidetyissä tapahtumissa ja näyttelyissä

Seminaareja seksuaalisesta väkivallasta

Rikosuhriviikolla 16.–22.2.2009 järjestettiin Oulussa, Rovaniemellä ja Hämeenlinnassa seminaarit seksuaalisesta väkivallasta yhteistyössä usean tahon kesken. Seminaareissa pohdittiin, mitä seksuaalinen väkivalta on, mitä se voi aiheuttaa uhrille ja kuinka tapahtuneesta toipuu. Rikos- ja oikeusprosessia avasivat poliisin, asianajan ja syyttäjän puheenvuorot.

Oulussa seminaariin osallistui noin 60 henkeä ja Rovaniemellä noin 100. Hämeenlinnassa osallistujia oli 130 ja aihe huomioitiin myös paikallisradiossa.

Aluejohtaja Maarit Saukko Oulusta.

Perheväkivalta esillä Oulussa

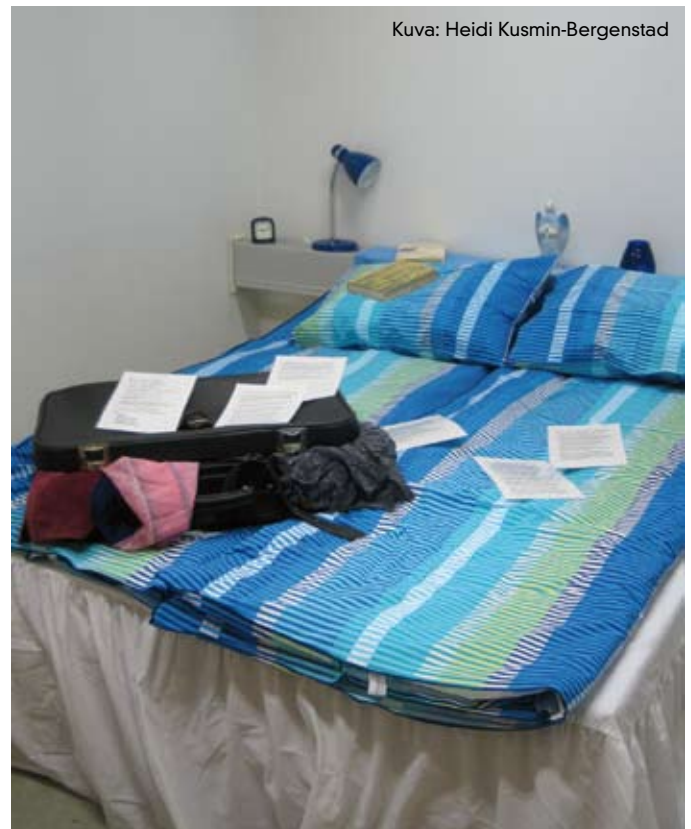
Maaliskuun lopulla Oulussa oli esillä perheväkivallasta kertova Ruusukuja 76 -näyttely. Näyttelytilaksi lavastettiin tavallinen suomalainen koti huonekaluineen ja esineineen. Perheväkivallasta näyttely kertoi informaatiokorttien välityksellä. Korteissa oli tietoa muun muassa siitä, mitä perhe- ja lähisuhdeväkivalta on, mitä vaikutuksia sillä on uhreihin, miten se vaikuttaa lapsiin, mistä se voi johtua ja mitä sille voi tehdä. Näyttelyn erityisen huomion kohteena olivat naiset ja lapset, sillä he ovat suurin ryhmä, johon väkivalta kohdistuu.

Ruusukuja 76 -näyttely rakennettiin usean eri järjestön yhteistyönä. Mukana olivat Oulun NNKY, Rikosuhripäivystys, Naisten Linja, Oulun Monika-Naiset, Tyttöjen Talo, Hyvän mielen talo ja Oulun ensi- ja turvakoti. Ruusukuja 76 on NNKY-liiton lisensoima hanke, joka on saanut alkunsa Saksasta. Ensimmäisen kerran näyttely rakennettiin Turun Kirkkopäiville vuonna 2007.

Näyttelyviikolla pidettiin myös iltatilaisuuksia, joissa aiheina olivat muun muassa nuorten seurusteluväkivalta ja 30-vuotias Oulun ensi- ja turvakoti.

RIKU_n Lapin aluejohtaja Päivi Alanne-Kunnari ja aluesihteerit Soile Saukkonen.

Ruusukuja -76 -näyttely kertoo perheväkivallasta.

Rikosuhriviikolla 16.-22.2. liikenne-rikoksia tuotiin esille myös kirjasto-näyttelyssä Kuopiossa.

Liikenne-rikosten uhrien asema esillä Kuopiossa

Kuopiossa järjestettiin helmikuussa kansainvälisellä rikosuhriviikolla puolen päivän seminaari liikenne-rikoksista ja uhrin asemasta

– Rikosuhripäivystyksen (RIKU) tarve järjestää seminaari tästä aiheesta perustui siihen, että erilaisten rikosten uhreja tukessamme olemme havainneet selvän puutteen palveluissa: kukaan ei kohdenna tukipalvelujaan liikenteessä vammautuneille tai henkensä menettäneiden omaisille, kertoo toiminnanjohtaja **Petra Kjällman**.

– Liikenneonnettomuudessa tapahtuu yleensä aina myös rikos, josta joku joutuu vastaamaan rikosoikeudellisin seuraamuksin. Samoin joku on asianomistaja eli uhri, joka myös joutuu käymään läpi saman oikeusprosessin. Oikeusprosessi on aina raskas kokemus, johon uhrilla pitäisi olla mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea. Tätä tukea ei liikenne-rikosten uhreille ole maassamme riittävästi tarjolla, jos ollenkaan, eikä RIKU nykyisillä resursseillaan pysty ottamaan tätä tehtävää aktiivisesti omakseen, Kjällman sanoo.

Seminaarissa liikenne-rikoksia ja niiden uhrien asemaa käsiteltiin laajasti useista näkökulmista. Mukana oli kolmisenkymmentä aktiivista, keskustelemaa osallistu-

jaa. Paikalla olollaan aiheen tärkeyden ja ajankohtaisuuden osoittivat myös MTV3:n uutiset, radio ja lehdistö.

Tuhansille elinikäisiä vammoja

Liikenteessä menehtyy ja vammautuu vuosittain paljon ihmisiä. Vuonna 2008 liikenteessä loukkaantuneista noin 8000–9000 sai elinikäisiä vammoja. 350 menehtyi, heistä 82 liikenne-rikoksessa, jossa osallise-
na oli rattijuoppo.

Tapahtumien kirjo on myös laaja. Osa on inhimillisiä vahinkoja, osa rikkomuksia tai rikoksia. Osassa liikenne-rikoksista voidaan puhua liikenneväkivallasta.

Liikkuminen liikenteessä on laissa hyvin säädeltyä ja rikosten ennaltaehkäisy on mahdollista nopeudensääntimillä ja alkoholilukoin sekä turvavyön käyttöpakolla jne. Ongelmat syntyvät usein liikenteessä liikkuvien omista asenteista.

Nuorilla riskialttiutta liikenne-rikoksiin

Liikenne- ja viestintäministeriön edustaja, hallitusneuvos **Anna-Liisa Tarvainen** toi esiin lainsäädännön tärkeyden ja kuinka liikenne-rikoksia voidaan ehkäistä nyky-
aikaisen tekniikan avulla. Sekä Tarvainen että ylikonstaapeli **Anu Aro** toivat puheenvuoroissaan myös keskeisesti esille

nuorten riskialttiuden liikenne-rikoksiin. Onnettomuuksiin liittyy usein ylinopeutta, turvavyön käytön laiminlyöntiä ja päih-teiden käyttöä. 15–17-vuotiaat tytöt ovat riskiryhmässä menehtyä tai loukkaantua henkilöauton matkustajina.

Kriisikeskuksen toiminnanjohtaja **Riitta Hirvonen** käsitteli liikenne-rikoksen seurauksia trauman ja auttamisen näkökulmasta. Kriisiavun olisi oltava keskeisessä asemassa liikenne-rikoksen auttamisjärjestelmässä.

Uhri tarvitsee voimia taistella

Liikenneonnettomuuden uhri **Markku Haapsaari** kertoi oman kokemuksensa. Hän jäi pyöräillessään auton alle yli kymmenen vuotta sitten. Vielä tänä päivänäkin kivut muistuttavat tapahtuneesta. Haapsaari joutui käymään taistelua vakuutus-yhtiön kanssa ja oikeudenkäynnin hän muistaa raskaana kokemuksena. Tukea tilanteeseen hän ei saanut miltei ulkopuo-liselta taholta, vaan perhe auttoi eteenpäin. Hänen kokemuksensa mukaan liikenne-onnettomuuteen joutunut henkilö, joka ei vammaudu pysyvästi tai kuole, jää väliin-putoajaksi. Uhri tarvitsee paljon voimia saadakseen omat oikeutensa kuulluksi.

Käytännön neuvoja kaivataan

Seminaarissa nousi vahvasti esille, että liikenne-rikoksen uhrien tulisi saada tukea, neuvontaa ja ohjausta. He tarvitsevat kuuntelijaa ja käytännön neuvoja.

Uhrien olisi tärkeää saada tietoa edes Rikosuhripäivystyksen palveluista. Tukihenkilön rooli on merkittävä käräjäoi-
keudessa, jolloin usein nousee esiin ris-tiriitaisia tuntemuksia ja uhri voi kokea, että häntä syyllistetään – ”minäkö tämän aiheutinkin”.

AUTTAMISJÄRJESTELMÄN HAASTEET LIIKENNERIKOKSISSA

- Liikenne-rikoksen uhrin ei ole usein miellä itseään uhriksi
- Seuraukset ovat usein laajoja ja kauaskantoisia
- Liikennevahinkolautakunnalle tulee vuodessa 2500 lausuntopyyntöä vakavista vahingoista, lausunnon käsittely vie noin 5 kuukautta
- Kriisiavun saaminen vaihtelee paikkakunnittain
- Rikosprosessi ja etenkin käräjäoikeuden istunto yllättävät uhrin, tieto prosessista usein vähäistä
- Ohjaaminen tukipalveluihin, tieto Rikosuhripäivystyksen (RIKU) tukipalveluista.

KESKUSTOIMISTO

Toiminnanjohtaja Petra Kjällman
Puh. 040 510 6210
Toimistosihteeri Merja Eloaho
Puh. 040 578 3564
Läntinen Brahenkatu 2, 00510 HELSINKI
Faksi (09) 272 2012
etunimi.sukunimi@riku.fi

UUDENMAAN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Jaana Koivukangas
Puh. (09) 4135 0551, 040 5129335
Maistraatinportti 4 A (4. krs)
00240 HELSINKI

PÄÄKAUPUNKISEUDUN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Anne Veijola
Puh. (09) 4135 0550, 040 523 0595
Aluesihteeri Liina-Lotta Heinonen
Puh. 0400 971 940
Projektiohjaaja Ulrik, Hanna Kara
Puh. (09) 4135 0554, 040 351 8500

KESKI-UUDENMAAN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Tuija Hellsten
Puh. 0400 875 395
Setlementti Louhela
Sibeliuksenk. 19 B 41, 04400 JÄRVENPÄÄ

PÄIJÄT-HÄMEEN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Tuija Hellsten
Puh. 050 402 1158
PL 9, 15111 LAHTI

KAAKKOIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Margit Nuutinen
Puh. 010 836 2910, 0500 981 837
Korkeavuorenkatu 2-4, 48100 KOTKA

LAPPEENRANNAN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Maarit Kuntola
Puh. 050 5017 994
Saimaan kriisikeskus
Pormestarinkatu 6 A (5. krs)
53100 LAPPEENRANTA

POHJOIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Maarit Saukko
Puh. (08) 312 0618, 040 543 3495
Toimistosihteeri Kaisu Meriläinen
Puh. 040 822 5200
Projektiohjaaja Ulrik, Päivi Votka
Puh. 040 542 4267
Torikatu 16, (2. krs), 90100 OULU

KAJAANIN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Janne Vanninen-Vaattovaara
Puh. 040 769 6352
Kajaanin Seudun Mielenterveysseura
Tehdaskatu 11, 87100 KAJAANI

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Jaana Rossinen
Puh. (013) 221 990, 040 507 0795
Siltakatu 14 B 26, 80100 JOENSUU

JOENSUUN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Annariina Tahvanainen
Puh. 040 725 6001
Projektiohjaaja Ulrik, Galina Vasilenko
Puh. 050 324 1314
Siltakatu 14 B 26 (4. krs), 80100 JOENSUU

SAVONLINNAN PALVELUPISTE

Puh. (015) 273 700
Savonlinnan Kriisikeskus
Olavinkatu 40 A, 57130 SAVONLINNA

KUOPION PALVELUPISTE

Aluesihteeri Eila Kersalo ja Minna Piippo
Puh. (017) 262 7738
Kuopion Kriisikeskus
Saastamoisenkatu 12, 70100 KUOPIO

MIKKELIN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Sari Kuitunen
Puh. (015) 214 401
Mikkelin Kriisikeskus
Maaherrankatu 13 B (4. krs), 50100 MIKKELI

LAPIN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Päivi Alanne-Kunnari
Puh. 0400 979 175

ROVANIEMEN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Soile Saukkonen
Puh. 0400 979 026
Maakuntakatu 29-31 B (3. krs),
96200 ROVANIEMI

KEMIN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Satu Peurasaari
Puh. (016) 257 403
Kriisikeskus Turvapoiju
Etelärantakatu 6, 94100 KEMI

KEMIJÄRVEN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Päivi Säynäjäkangas
Puh. 040 748 3225
Tunturilan Setlementti
Särkeläntie 4, 98120 KEMIJÄRVI

YLÄ-LAPIN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Ristenrauna Magga
Puh. 0400 314 154
Sámi Soster ry
Saarikoskentie 4, 99870 INARI

SISÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Satu Hintikka
Puh. (03) 3141 8513, 050 523 7313
Ulrik-projekti, projektivastaava Peter Kariuki
Puh. 040 8422487
Hatanpään valtatie 34 E, 33100 TAMPERE

PIRKANMAAN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Katariina Westman
Puh. 050 4210236
Hatanpään valtatie 34 E, 33100 TAMPERE
Pirkanmaan palvelupiste

HÄMEENLINNAN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Rebekka Wadhwa
Puh. 050 378 2877
Hämeenlinnan Setlementti ry
Eteläkatu 14 B (3. krs), 13100 HÄMEENLINNA

YLÄ-PIRKANMAAN PALVELUPISTE

Yhteydenotot aluetoimiston kautta

JYVÄSSEUDUN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilöt Tarja Kiuru
ja Pirjo Tupamäki
Puh. (014) 625 960, 050 368188
Jyväskylän kriisikeskus Mobile
Asemakatu 2, 40100 JYVÄSKYLÄ

LÄNSI-SUOMEN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Tiina Rantanen
Puh. (02) 235 5055, 050 551 5055

TURUN PALVELUPISTE

Aluesihteeri Leila Taipale
Puh. 050 340 3580
Yliopistonkatu 24 B 28, 20100 TURKU

SALON PALVELUPISTE

Puh. (02) 727 3718
Salon kriisikeskus Etappi
Rummunlyöjäkatu 7 B (2. krs), 24100 SALO

PORIN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Tuija Mäntylä
Puh. 050 593 6706
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Satakunnan piiri ry
Antinkatu 8, 28100 PORI

RAUMAN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilöt Sari Seikkula ja Sari Salminen
Puh. 050 375 5338
Rauman Kriisikeskus Ankkuripaikk'
Valtakatu 13, 26100 RAUMA

VAASAN ALUETOIMISTO

Aluejohtaja Mika Lindén
Puh. (06) 317 5654, 050 572 9265
Toimistosihteeri Kirsi Päivinen
Puh. 0400 175 269
Kauppapuistikko 26, 65100 VAASA

KOKKOLAN PALVELUPISTE

Puh. (06) 831 9518
Kokkolan ensi- ja turvakoti
Sairaalankatu 9, 67100 KOKKOLA

SEINÄJOEN PALVELUPISTE

Yhdyshenkilö Kirsti Köykkä
Puh. (06) 416 2860
Kriisikeskus Mobile
Kauppakatu 25, 60100 SEINÄJOKI

Käytännön neuvoja

- ohjausta • henkistä tukea

Rikoksen uhreille

Uhrien läheisille

Rikosasiassa
todistaville

RIKOSUHRIPÄIVYSTYS

Auttava puhelin 0203 16116
ma-ti klo 13-21 • ke-pe 17-21

Juristin puhelinneuvonta 0203 16117
ma-to klo 17-19

Help Line 0203 16118
ma-ke klo 15-18 suomeksi ja englanniksi

Neuvoja netissä: www.rikunet.fi

Toimintaa toteuttavat:

- Ensi- ja turvakotien liitto
- Suomen Mielenterveysseura
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Suomen Punainen Risti
- Suomen Setlementtiliitto
- Kirkkohallitus
- Naisasialiitto Unioni

TILAUSKUPONKI

☐ KYLLÄ, tilaan

RIKU:n vuosikerran

(4 numeroa) hintaan 26 €

Poliisikirja Oy
maksaa
postimaksun

Tilaaajan nimi: _____

Puh: _____

Osoite: _____

Postinumero: _____

Postitoimipaikka: _____

Pohjolan Poliisikirja Oy

VASTAUSLÄHETYS

Sopimus 0070-31

00003 HELSINKI

SEPEN GRILLI

LAASMAENKATU 9
20780 KAARINA
PUH. 02-9433 044

KOJEX OY

PL 2, 79601 JORONEN
PUH. 020 764 1520

URAKOITSIJAHANNU KOSKI

KOSKENT. 35, 29700 AHLAINEN
PUH. 0400-125 912

**www.tarvasjoen-
kiinteistohuolto.fi**

**OULUN
PALVELUKOTI OY**

NAAVATIE 4, 90650 OULU
PUH. 050 521 2700

**VEROKONSULTOINTI
VESA HÄKLI**

KUNINKAANKATU 30 B
33200 TAMPERE
PUH. 03-254 0918

**TMI PALVELU
J. KAURAMÄKI**

KUISMATIE 121 B, 01390 VANTAA
PUH. 0400 605023

**RAKENNUSPALVELU
LAHTINEN OY**

MALMINTIE 10, 10520 TENHOLA
PUH. 0400 729 681

CROSS CONTACT TMI

PEHTAANPORTINKATU 1 A 14
11910 RIIHIMÄKI
PUH. 040 586 4643

**KOTKAN
SAMMUTINHUOLTO**

PUISTOT. 24-26, 48130 KOTKA
PUH. 05-218 4096

**RAVINTOLA
PIKA-MOCCA PUB**

KARJALANTIE 8, 48600 KOTKA

OY LVIS-K.A. STENDAHL

TEOLLISUUSTIE 24
06150 PORVOO
PUH. 019-529 6000

TILI-TUPA

KESKUSKATU 7
11100 RIIHIMÄKI
PUH. 019-551 533

FORSSAN AUTOLASI KY

TOUROSENKULMANTIE 5
30100 FORSSA
PUH. 03-4355 965

**TALOUSNIKSIT-YHTYMÄ
VUORENOJA & VUORENOJA Tilitoimistot**

Tampereella ja Orivedellä
Haiharank. 11 D 32, 33710 Tampere, 040-529 8220
Keskustie 48 A 3, 35300 Orivesi, 0400-643 940

INSINÖÖRITOIMISTO J. O

VIILARINKATU 1, 20320 TURKU
PUH. 02 251 8870
PUH. 040 548 0710

DAMA CONSULTING OY

NÄRPESVÄGEN 19
64200 NÄRPIÖ
PUH. 0207 959 440

**KOSTEUSMITTAUS
JORMA SAARINEN TMI**

LAURINKATU 31-33 B 22
08100 LOHJA
PUH. 0400 877 390

**FÖRETAGSHUSET
DYNAMO**

NÄRPESVÄGEN 2, 64200 NÄRPIÖ
PUH. 06-2243 620

R-SÄHKÖAUTOMAATIO

VÄHÄNTALONTIE 4
21160 MERIMASKU
PUH. 040-5454 654

**ETELÄ-PÄIJÄNTEEN
OSUUSPANKKI**

RUSTHOLLINTIE 1, 17200 VÄÄKSY
PUH. 010 254 7991

**EASTWAY
SOUND & LIGHTING LTD OY**

TELEKATU 10, 20360 TURKU
PUH. 02-510 2900
KOHTAAMISTEN ASIAANTUNTIJA

LAATULUKKO OY

HÄMEENKATU 21-23
05800 HYVINKÄÄ
PUH. 019-458 4400

PORIN PUUTUOTE OY

ALIKYLÄNTIE 74, 28220 PORI
PUH. 0400 5975 29

GolfPoint

KARVAAMOKUJA 1
00380 HELSINKI
PUH. 010 422 2310

RAVINTOLA MÄKIKUPLA

TORKKELINKATU 2
00500 HELSINKI
PUH. 09-825 31520

PUUSEPÄNLIKE M. RÖNKÄ KY

REUNALANTIE 28
71800 SIILINJÄRVI
PUH. 017-4621 673

**KIRJAPAINO
PRINTTERI OY**

ALHAISTENTIE 7, 21200 RAISIO
PUH. 02-438 7700

OY PROVERBIS AB

RENGASTIE 20, 21600 PARAINEN
PUH. 02-4580 450

**PAIMION
LÄMPÖKESKUS OY**

TEHDASTIE 8, 21530 PAIMIO
PUH. 02-470 5022

RTK-PALVELU OY

PL 57, 26101 RAUMA
PUH. 02-9029 3000

P. JÄYKKÄ KY

TASKUTIE 1, 27510 EURA
PUH. 02-8650 760

KORPILAHDEN APTEEKKI

JOENSUUNTIE 2
41800 KORPILAHTI
PUH. 014-821 775

JARI EROLA

KOTIHARJUNTIE 61
52970 PANKALAHTI
PUH. 040 568 5692

M. BROMAN

KUNINKAANKATU 8
10600 TAMMISAARI
PUH. 019-246 2949

**PARTURILIKE
ANITA DAVIDSSON**

KAUPPAKATU 16, 08100 LOHJA
019-326 355

**HIUSPALVELU AIJA
AIJA KOIVISTO**

SAIRASHUONEENKATU 5
20100 TURKU-PUH. 02-232 7823

**PARTURI-KAMPAAMO
MERITALO PÄIVI**

TIILENTEKIJÄNKATU 9 C 1
20810 TURKU-PUH. 02-235 8822

**TILITOIMISTO
HEIKKINEN KIMMO**

HIIRAKKOKATU 4, 20380 TURKU
PUH. 02-536 9750

**ISÄNNÖINTI JA
KIINTEISTÖPALVELU K**

NOPONTIE 14, 35100 ORIVESI AS
PUH. 040 5689 070

ARI HAATANEN OY

LUHTIKYLÄNTIE 263 A
16300 ORIMATTILA
PUH. 0400 870 352
arihaatanenoy@pp.inet.fi

BEKSET OY

KURUKATU 5, 15950 LAHTI
0400-493 468

KANNATUS

**ANTTILANMÄEN
BAARI**

KERINTIE 1, 15100 LAHTI
PUH. 010 422 1510

**TMI ISONKYRÖN
KIINTEISTÖHUOLTO**

PYSÄKKITIE 36, 61500 ISOKYRÖ
PUH. 050 3280 280

PIKAJAKO

HUIKANKULMA 59
32700 HUITTINEN
PUH. 0500 839 771

PARTURI SUSANNA

RIITTA KYLMÄLÄ
ISOYMPYRÄKATU 9
49400 HAMINA
PUH. 05-3440 141

**VALOKUVAUSLIKE
NÄPPÄRI**

LAPPEENTIE 24, 55100 IMATRA
PUH. 05-436 4550

**SALOON
HUIITSIN NEVADA**

KAUPPATIE 20, 92320 SIIKAJOKI
PUH. 08-241 000

**SALON HOLLYWOOD
PARTURI-KAMPAAMO**

MANNERHEIMINTIE 36
00100 HELSINKI
PUH. 09-406 851

**PIKKU-SITOMO
HAGLUND OY**

PL 610, 00610 HELSINKI
PUH. 09-777 2656

**LVI-PALVELU
HAMMAR**

VAAHTERANIITY 6, 02940 ESPOO
PUH. 0500 465 750

**KUIVANIEMEN
KIEVARI**

LOHITIE 2, 95100 KUIVANIEMI
PUH. 08 724 7278

**PARTURI-KAMPAAMO
MONALIISA**
ANNALIISANKATU 8
98100 KEMIJÄRVI
PUH. 016 813 741

**KALALIIKE
HEIKIN KALA**

KAUPPAHALLI, 70100 KUOPIO
PUH. 017 5800 815

KODISOJA-YHTIÖ OY

MAAHERRANKATU 15, 20200 TURKU
PUH. 02-253 4463
kallu@kallungrilli.fi

KONEPAJA TRAMETA OY

RAVURINKATU 19, 20380 TURKU
PUH. 02-2538 355

**UUDENMAANKADUN
MAALAU OY**

UUDENMAANKATU 17 B 9
20500 TURKU
PUH. 02-724 1640

**AUTOPURKAAMO
TRAVO OY**

ÄYHÖNTIE, 26510 RAUMA
PUH. 02-823 2870

TIGNIG OY

HÄRMÄLÄNKATU 19
33900 TAMPERE
PUH. 03-2660 410

**LAHDEN
LAUKKUKORJAAMO**

MARIANKATU 14, 15110 LAHTI
PUH. 03-7823 518

PYHÄJOEN RAKENNUS OY

MEHTÄKYLÄNTIE 240
86170 YPPÄRI
PUH. 0400 668 758

**RAKENNUSPALVELU
MUURONEN KY**

VINSSIKUJA 1, 45360 VALKEALA
PUH. 050 5733 823

VASAWARE OY

PALOSAARENTIE 77
65200 VAASA
PUH. 06-317 3365

POLYPLAN OY

RAASTUVANKATU 18 B
65100 VAASA
PUH. 06-318 9400

INARIN SEURAKUNTA

SAIRAALANTIE 5, 99800 IVALO
PUH. 010 778 5200

KAMPAAMO RAIJA

VUOLUKANTIE 14 A 3
95300 TERVOLA
PUH. 016-435 357

**TAKSIAUTOLIJA
MIKA KULPPI**

99120 KALLO
PUH. 040 547 5113

**TOIMISTOPALVELU
MUJUNEN ARJA TMI**

VESMANNINTIE 4
40800 VAAJAKOSKI
PUH. 014-665 742

**HIEKKAPUHALUS JA
MAALAU E. KNAAPI**

KOSKENTIE 1, 21500 PIKKIÖ
PUH. 02-4726 300

TILIPALVELU URHONEN

POLTTIMONKATU 4
26100 RAUMA
PUH. 02-822 9239

**RIIHILÄN
HUOLTO OY**

UOTILANTIE 7, 15840 LAHTI
PUH. 03-8729 600

MONITAITOISET RY

PAJATIE 2, 72400 PIELAVESI
PUH. 017-861 030

**SKÄRGÅRDS
HOTELL GULLVIVAN**

BJÖRNHOLMA, 22920 BRÄNDÖ
PUH. 018-56350

**KOVJOKI
ELEMENT OY**

EKO MAAKELLARI
PUH. 06-7225192

TAKSI AHTI NURMI

SALMENTIE 226
25470 KISKO
PUH. 0400 324 710

SALON SUSANNAH

HORSBÄCKVÄGEN 2
10640 DRAGSVIK
PUH. 019-241 4466

PK-VALMISTE OY

VAJOSSUONKATU 14
20360 TURKU
PUH. 020 710 9797

**PIELISSUUN HAMMASLÄÄKÄ-
RIKESKUS H. SAAVALAINEN**

SILTAKATU 10 B, 80100 JOENSUU
PUH. 013-123 705

**TK-TILI JA
LASKENTA OY**

PL 178, 33100 TAMPERE
PUH. 03-312 5440

KANNATUS**TILI-GAPINETTI**

LAIPPATIE 5, 00880 HELSINKI
PUH. 040 5850 423

TAPION JAKELU TMI

ORAVANPOLKU 4 A 4
86300 OULAINEN
PUH. 044 282 4234

MAANSIIRTO U. TUOMINIEMI

MALLOTINTIE 115
67800 KOKKOLA
PUH. 06-822 1292

LuontaisCenter

TORIKATU 7
38700 KANKAANPÄÄ
PUH. 02 5723 833

**KODINKONEHUOLTO
M. KIVIOJA KY**

KERSANTINKUJA 2
35100 ORIVESI AS
PUH. 0400 234 327

**PADASJOEN AUTO
JA KONEKORJAAMO**

17500 PADASJOKI
PUH. 03-5513 275

PUUJUKKA

VANHA NURMEKSENTIE 21
80710 LEHMO
PUH. 050 591 2908

PÖYHÖNEN OY

MASKUNTIE 140
21270 NOUSIAINEN
PUH. 010 666 3311

**TILITSTO
ASK-TILIT KY**

KAUPPIASKATU 11, 20100 TURKU
PUH. 02-233 1500

**MOISION
KOTIPAKARI KY**

RISTAMÄENTIE 24, 39100 MOISIO
PUH. 03-371 6641

**TILAUSLIKENNE JA
MAANRAKENNUS HEIKKINEN KY**

HAASTAJANTIE 45
99600 SODANKYLÄ
PUH. 040 821 6826

TTP-RUUSUNEN OY

OPPIJOJANKATU 3
32200 LOIMAA
PUH. 02-7624717

RAUMAN KAUPUNKI

PL 12, 26101 RAUMA
PUH. 02-83411

KULJETUSLIKE OJALA REINO KY

KAURISKORVENTIE 8
27600 HINNERJOKI
PUH. 02-866 5230 • 0400-527 291

**AUTO JA KONEKORJAAMO
V & A. LAINE**

URHEILUKENTÄNTIE 4
13720 PAROLA
PUH. 03-637 2102

**MAANRAKENNUS
LINDQVIST OY**

UUSI PORVOONTIE 1623
01190 BOX
PUH. 0400 481 024

**TORNION AUTOHUOLTO JA
MAALAU PYYNY**

LAIVANIEMENTIE 986
94430 KAAKAMO
PUH. 0400 690174

**TAPAHTUMAPALVELU
PARISTO OY**

OLYMPIASTADIO B, 3 KRS
00250 HELSINKI
PUH. 040 503 2049

HOTEL ANNA

ANNANKATU 1, 00120 HELSINKI
PUH. 09-616621

OY Y. JOHANSSON AB

LAPINJÄRVENTIE 613
07945 KUGGOM
PUH. 0400 778696

**RAUTA-MAATALOUS
NIVAMO OY**

EKOSENTIE 1, 42100 JÄMSÄ
PUH. 020 776 8410

OY ULTIMA THULE

TORIKATU 70 A 22
90120 OULU
PUH. 0400 386 937

LUOMAN TAIMITARHA

VAASANTIE 229
62375 YLIHÄRMÄ
PUH. 06-4846 866
PUH. 040 514 6322

SPORT OCH MASKIN JOHAN
TOPELIUSPLANADEN 3
66900 UUSIKAARLEPY
PUH. 06-722 1455

MEITSALO JORMA OY
LAHTI • www.meitsalo.fi
SIIVOUSKONEET EUROVAC IMURIT

KANNATUS

LOUHINTALIIKE MÄKINEN OY
EERIKINKATU 20 B 63
20100 TURKU
PUH. 02-2510 829
0400-530 688

ROVARAUTA OY
NIKKARINKUJA 6
96910 ROVANIEMI
PUH. 016-364 875 • 040-5433 863

www.hotellivictoria.fi
TAMPERE

**HAUTAUSPALVELU
RINNE**
KOSKENTIE 136, 23210 VEHMAA
PUH. 02-433 1050

**VERO-JA YRITYSPALVELU
RAIJA INNALA**
APIANKATU 3
37600 VALKEAKOSKI
PUH. 03-584 1342

OMPELIMO LIISA HÄRKÖNEN
TORI-CARLSON, 2 KRS
HAAPANIEMENKATU 22
PUH. 040 718 7521

KANNATUS

TIVOLI SARIOLA KY
VEHKALANTIE 35
04200 KERAVA
PUH. 0400 207 879

KOUVON BAARI
IITIÄNTIE 4, 54710 LEMI
PUH. 05-414 6120

PLUSTERVEYS OY
HAMMASLÄÄKÄRI ANTTI RÄTY
ISO KIRKKOKATU 23
10600 TAMMISAARI
PUH. 019-2412 730

TAKSI LASSE SALMINEN
VARANPÄÄNTIE 18
23450 LOKALAHTI
PUH. 0400 222 772

**HJM
KIINTEISTÖPALVELU**
VEHMAANTIE 55, 21290 RUSKO
PUH. 0500 522 660

MUOTI-SISKO
SIBELIUSKATU 4
13100 HÄMEENLINNA
PUH. 03-6122 382

**RYMÄTTYLÄN TILI
JA KIIINTEISTÖ OY**
RAJATIE 2, 21160 MERIMASKU
02 4367 010

PÄIVÄOSAKEYHTIÖ
PL 10, 13101 HÄMEENLINNA
PUH. 03-644 6110

JARMON BAARI OY
PIENI ROOPERTINKATU 13
00130 HELSINKI
PUH. 09-611 071

*Kauneushoitola
Tähtisalonki*
Asentajankatu 8, 20320 Turku
puh. 02-4373 451

KYMEN NUORTEN ASEMA OY
PL 36, 47401 KAUSALA
PUH. 05-3822 112

**TILITAITO KY
MAIJA SALONEN**
Tunnelitie 2, 00320 Helsinki
puh. (09) 587 1564 • 050-5171 201

SUPERFOS PORI OY
MIKKOLANTIE 12
28130 PORI
PUH. 02-630 7500

KANNATUS

Kestosivous Oy
Kilonkallio 3, 02610 Espoo
Puh. (09) 591 5420

TULOSPURJE AY
HAAPALINNANTORI 6
33270 TAMPERE
PUH. 03-2611 577

WAHLROOS VERKSTAD
KUUSINEVANTIE 10
66160 LÄNGÄMINNE
PUH. 06 3657105

**Kirjanpito palvelu
Positive-Way**
Raivontie 13, 00670 Helsinki
Puh. 050-460 2056 • Fax (09) 724 0951

*Tmi Hammasteknikko
Katariina Ruisvaara*
Aleksanterinkatu 29 A, 33100 Tampere
Puh. (03) 263 4500

SCANHALL OY
Turkistarhaajantie 3, PL 93
67101 Kokkola
Puh. (06) 868 0800
www.scanhall.fi

KRAUS & NAIMER OY
KARITIE 7, 01530 VANTAA
PUH. (09) 825 4240

Seitsemisten Kansallisuisten läheisyydessä pihasta suoraan yhteys reitistöön.
Majoitustilojen vuokrausta mökkejä, huoneita...suoramyntä satokauden ajan
mm. mansikat, varhaisperunat, herneet ym.
Särkilammin Marjatile
Särkilammentie 96, 39450 Sisäntö • Puh. (03) 371 7991, 0500-626 682
<http://soonyritys.net/sarkilammintila>

Kahvila Mylly Pub Ky
Kalliontie 17, 85500 Nivala
Puh. (08) 442 381

KAJANDERIN PUUTARHA
31160 NUUTAJÄRVI
PUH. (03) 546 3010
0400-417 612 • 040-533 3712

Fysiopudas Ay
Jokelantie 1, 90830 Haukipudas
Puh. (08) 563 5720

PÄIJÄTMARK KY
VÄINÖNKATU 11 B
40100 JYVÄSKYLÄ
PUH. (014) 4499 208

TILLANDER OY

TEOLLISUUSKATU 16
20520 TURKU
PUH. 02-275 3580

ILKON KUKKA OY

KANGASALANTIE 616
36220 KANGASALA
PUH. 03-364 6666

ALT-CONTROL

PL 59, 40351 JYVÄSKYLÄ
PUH.014-282 171

**ILMASTOINTI
SALMINEN OY**

KIRSTINTIE 12, 28760 PORI
PUH. 02-6319 150

KIVIPORI NUMMI

LYTTYLÄNTIE 589
28190 PORI
PUH. 02-6493 888

**PIZZA JA KEBAB
RAVINTOLA FINAL 1**
VALTAKATU 59
39200 KYRÖSKOSKI
PUH. 03-371 3066

**KULJETUSLIKE
MIKKO MERI KY**

SUOJOENTIE 475, 31340 PORRAS
PUH. 0500 307 757

HERVANNAN HAMMAS OY

INSINÖÖRINKATU 23
33720 TAMPERE
PUH. 03-3176 552

**ADMICO OY
SECURITY**

HEIKKILÄNTIE 8, 00210 HELSINKI
PUH. 09-894 6670

**LAAKIO MÄKINEN
NETWORK OY**

LEHMUSTIE 16, 20720 TURKU
PUH. 0500 524 327

**AUTOKOULU
JORI HIRVONEN**

ASEMATIE 7, 71800 SIILINJÄRVI
PUH. 017-4621 1471

OSAKKI OY TAPANI JYRÄ

LUHALAHDENTIE 220
39310 VIILJAKKALA
PUH. 03-371 2052

**KAIVINKONEURAKOITSIJA
HENRY KIRJAVAINEN**

IIMÄENTIE 196, 25190 PERTTELI
PUH. 02-7312 669

**KAUNEUSHOITOLA
PIRKKO JUKARAINEN**
KIRKKOKATU 31 B
80100 JOENSUU
PUH. 013-2240 46

**NUUSKIS
HAKUNILAN ELÄINTARVIKE**

KANNUSKUJA 2, 01200 VANTAA
PUH. 09-876 7199

EKAPA OY

KOIVUTIE 8
37600 VALKEAKOSKI
PUH. 0400 836 080

JUVENES-YHTIÖT OY

TULLIKATU 5, 33100 TAMPERE
PUH. 020 760 0331
WWW.JUVENES.FI

Pakettiautokuljetukset
NEONTRANS OY
Puh. 0400 459 334

Stemma®
Varkaus, Kauppatie 34 Puh. 0207 862 265
Pieksämäki, Hansatie 5 Puh. 0207 862 260

Konehuolto A.Uotila

Urheilutie 34, 31400 Somero
Puh. 0400-534 066

Ostamme
konkurssi- ja kuolinpesiä
Itä-Suomen alueelta.
Vuoksen KirppisMarket
Imatra • puh. 040-708 5224

TILITOIMISTO TASIAT OY

ESPOO • puh. 040-591 9159
www.tasiat.fi

Varattu

LINNAINMAAN AUTOHUOLTO

AITOLAHDENTIE 32
33580 TAMPERE
AVOINNA 8-16
- ILMASTOINTILAITE HUOLLOT -

**BYILDING AUTOMATION
GROUP OY**

Tulvaniityntie 18, 01680 Vantaa
puh. 040-743 6770

KOVASHOP OY

KOIVISTONPUUSTIKKO 41 B 23, PORI
0400 592 624

KANNATUS**ARTEMISIA ELÄINTERAPIA**

Oksalantie 21, 21100 Naantali
puh. 044 278 1300
www.artemisialaenterapia.com

Kuljetusliike Olavi Pietinen

Alvar Aallontie 7
40900 Säynätsalo
Puh. 0400-643 405

**KULJETUSLIKE
PIHLAJAKANGAS OY**

Kerolanmutka 7
82200 Hammaslahti

 Markku Ristavaara Ky
050-548 9591

TMI JUHANI MAKKONEN

KAUPPAKATU 5-9
08100 LOHJA
PUH. 0400 7079 651

 POMPOTI
www.pompoti.fi Riihimäki
KAHVIO ... KÄSITYÖT ... KESTOVAIPAT ... KANTOLIINAT ... LELUT
LASTEN SECOND HAND ... YKSITYISTILAISUUDET ... KÄHVITUKSET
SISUSTUSTUOTTEET ... LAHJATAVARAT ... LUOMUKOSMETIIKKA

ROSSICA OY

Puh: 050 550 8322

Kauneimmat pihat

Piha- ja ympäristörakentamisen erikoisliike
Auran Monipalvelu

Puh. 0500 533 705 Lusenius Kirkkotie 138
050 560 5375, 050 540 7757 21370 Aura KK

**AUTOKORJAAMO
RENGON MONITOIMI**

Tukee rikosuhrapäivystyksen toimintaa

Autoilija Erik Friberg

Teollisuuskatu 11, 08150 Lohja
Puh. (019) 323 792

HELSINGIN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Vihdin
Sairaankuljetus Oy
PL 173, 03101 Nummela

**FINNISH RUSSIAN
RAIL SERVICES OY**
RAHAKAMMARINPORTTI 3 A
00240 HELSINKI
PUH. 020 1555 300

**LXRY MAGAZINE
FINLAND**
www.lxry.fi

KANNATUS**LAATUKUUTIO OY**

VAAHTERAMÄENTIE 19
04150 MARTINKYLÄ
PUH. 020 752 8360

KONEURAKOITSIJAT
A JA A MAKKONEN
PIHTITIE 2, 92930 PYHÄNTÄ
PUH. 0400 387 321

**KODIN
PIKKUKORJAUKSET KY
24 H
KONTIORANTA 050-5929 643**

Kotiloristi Järvenpää
puh. 050-572 0819
kotiloristi@elisanet.fi

**Fysioterapeutti
Hannu Martikainen**
Nuotiontie 35, 36120 Suinula
Puh. 0500-625 037

**LAKIASIAINTOIMISTO
LAKITUPA OY LKV**
Huuskantie 21, 21380 Aura
Puh. (02) 486 6637
kari.tuomola@lakituomola.fi
www.lakituomola.fi

BILIA VOLVO • RENAULT

KANNATUS**HAMPURIS**

**Maistuvat hampurilaisateriat
Herkulliset grilliannokset
Repeat patongit**

Hampuris-ravintolat Helsingissä

- Herttoniemi, Laivalahdenkatu
- Kyläsaari, Kyläsaarenkatu 3
- Metsälii, Niittymäenpolku 20
- Myllypuron Tenniskeskus, Varikkotie 4
- Puotila, Puotilan venesatama
- Sörnäinen, Lintulahdenkuja 6

Alennus kaikille poliiseille
20% alennusta Etuaterioista
poliisikorttia näyttämällä.
Kahvi tai tee ilmaiseksi.

www.hampuris.fi

**Asianajotoimisto
Christian Holmsten
Advokatbyrå**
Vaasanpuistikko 22, 65100 Vaasa
p. 06-312 6511

**ASIANAJOTOIMISTO
LEILA ANTONEN**
Pormestarinkatu 6 B, II krs
53100 LAPPEENRANTA
puh. (05) 4152 607

Asianajotoimisto
Yrjö Kahelin
Oy
Siltakatu 14 A10, 80100 Joensuu
+358 (0)13 748 006 +358 (0)440 748 006 GSM

**SUOMEN
TURVAVALVONTA OY**
PL 122, 02101 ESPOO
info@suomenturvaavallvonta.com